

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Μπουγάδα

Αφηγήσεις επανάχρησης και συλλογικών
δραστηριοτήτων στου Ψυρρή

Φοιτήτριες:
Όλγα Στάη Αντωνιάδου
Σίσσυ Τεντζέρη

Επιβλέπων Καθηγητής:
Σπύρος Παπαδόπουλος

Βόλος, Ιούνιος 2022

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	σελ. 7
Εισαγωγή.....	σελ. 9
Η συνοικία του Ψυρρή.....	σελ. 11
Το οικόπεδο.....	σελ. 17
Η ιδέα	σελ. 23
Σχεδιαστική πρόταση.....	σελ. 37
Βιβλιογραφία.....	σελ. 79

Περίληψη

Αντικείμενο της διπλωματικής αποτελεί η πρόταση για αξιοποίηση τριών εγκαταλελειμμένων δομών ενός οικοπέδου στο κέντρο της Αθήνας, με σκοπό την επανάχρησή τους και την παράλληλη ενεργοποίηση του αστικού χώρου που τα περιβάλλει. Ως περιοχή μελέτης επιλέχθηκε η συνοικία του Ψυρρή, όπου παρατηρήθηκε μία τάση απαξίωσης ως προς το κτιριακό απόθεμα και υποβάθμιση του αστικού χώρου.

Ανατρέχοντας σε προηγούμενες δεκαετίες, στην περιοχή του Ψυρρή επικρατούν εργαστήρια παραδοσιακών τεχνών και βιοτεχνίες δερμάτων, παπουτσιών και υφασμάτων. Με την πάροδο των χρόνων αυτές οι λειτουργίες αρχίζουν να εξαλείφονται και ο εμπορικός χαρακτήρας αντικαθίσταται από χρήσεις που εξυπηρετούν τον τουριστικό και ψυχαγωγικό τομέα. Με αυτόν τον τρόπο σταματά να προάγεται η καλλιτεχνική και δημιουργική έκφραση, όπως γινόταν άλλοτε στην περιοχή, λόγω της έλλειψης συνθηκών και υποδομών. Παράλληλα, αυξάνεται ο μεταναστευτικός πληθυσμός της περιοχής χωρίς όμως την επίτευξη της πλήρους ένταξής τους στο κοινωνικό σύνολο, με αποτέλεσμα τη δημιουργία χαρακτηριστικών γκετοποίησης.

Ενόψει του ιστορικού βιοτεχνικού χαρακτήρα της περιοχής, σκοπός μας είναι η επαναφορά του δευτερογενούς τομέα που συνδυαστικά με τον τριτογενή δημιουργούν νέες καταστάσεις και αλληλεπιδράσεις μεταξύ των κατοίκων και των επισκεπτών. Αναφορικά με τις χρήσεις που συγκεντρώνονται στους χώρους του οικοπέδου που έχουμε επιλέξει, αποσκοπούμε στο να πηγάζουν από τις ανάγκες της εποχής καθώς και από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής. Στοχεύουμε, επίσης, στην προσπάθεια για ενεργή συμμετοχή όλων των πληθυσμιακών ομάδων και στην κατάρτιση του αισθήματος ανασφάλειας που επικρατεί.

Μέσω έρευνας της περιοχής καταλήγουμε ότι το ύφασμα, και πιο συγκεκριμένα η επεξεργασία και η γενικότερη ενασχόληση γύρω από αυτό, μπορεί να αποτελέσει το κοινό λεξιλόγιο μεταξύ των ατόμων, καθώς αποτελεί το στοιχείο που εμπεριέχεται στις ιστορίες και τις παραδόσεις κάθε πολιτισμού. Επιχειρούμε, λοιπόν, την δημιουργία κοινωνικών χώρων για την αλληλεπίδραση των ατόμων, που επιτυγχάνεται μέσω της εκπαίδευσης, της καλλιτεχνικής απασχόλησης και δημιουργίας.

Το κέντρο της Αθήνας ακολουθεί μία πορεία υποβάθμισης που έχει ιστορία δεκαετιών. Γί' αυτή την πορεία του, αποκλειστικά υπεύθυνη δεν είναι μόνο η παρούσα βαθιά και μακροχρόνια οικονομική κρίση, αλλά και οι ανεπάρκειες της πολιτείας στον σχεδιασμό και στη διαχείριση του χώρου, καθώς και η κοινωνική αδράνεια. Τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, λόγω της ανεξέλεγκτης εισροής πληθυσμού, η πόλη αλλάζει αισθητικά και λειτουργικά. Αρχικά η οριζόντια και κάθετη ιδιοκτησία και στη συνέχεια ο θεσμός της αντιπαροχής χαρακτηρίστηκαν αποδοτικές επιλογές για τη στέγαση του. Τη θέση των παλαιών μονοκατοικιών άρχισαν να καταλαμβάνουν, πλέον, νέες πολυώροφες δομές, οι πολυκατοικίες, ικανές να στεγάσουν πολλαπλάσιο πληθυσμό και δραστηριότητες. Η αντιπαροχή δεν άλλαξε μορφή από όταν πρωτοεμφανίστηκε μέχρι και σήμερα. Αποτελεί ένα καθεστώς συμφωνίας μεταξύ του οικοπεδούχου που αποσκοπούσε στην απόκτηση στέγης, καθώς ο ίδιος δεν διέθετε το απαραίτητο κεφάλαιο για να οικοδομήσει, και του επενδυτή που με τη σειρά του απέβλεπε στο κέρδος από την πώληση των λοιπών διαμερισμάτων. Στην πραγματικότητα η διαδικασία μπορεί να χαρακτηριστεί ως μία ανταλλαγή σε είδος.

Από τη μία η υποβάθμιση, η μόλυνση του περιβάλλοντος, η κυκλοφοριακή ασφυξία, και από την άλλη η αυξανόμενη οικονομική ευμάρεια και η υιοθέτηση νέων αξιών και τρόπων ζωής με βάση τα νέα καταναλωτικά πρότυπα, οδήγησαν τον πληθυσμό στην αναζήτηση νέων περιοχών κατοικίας και δραστηριοποίησής, μακριά από το κέντρο, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '80. Οι περιοχές που αναπτύχθηκαν στην περιφέρειά της εξέφραζαν καλύτερα τις νέες κοινωνικές αξίες. Η αποχώρηση μεγάλου ποσοστού του πληθυσμού της Αθήνας κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες, καθώς και η συρρίκνωση των οικονομικών δραστηριοτήτων λόγω της οικονομικής κρίσης των τελευταίων χρόνων, οδήγησαν στην αυξανόμενη εγκατάλειψη κτιρίων και καταστημάτων στο κέντρο της πόλης, υποβαθμίζοντας περαιτέρω τόσο την ζωή των κατοίκων, όσο και την αισθητική της πόλης.

Ως αποτέλεσμα, το κτιριακό απόθεμα στο κέντρο απαξιώνεται αισθητά και ο δημόσιος χώρος συρρικνώνεται και υποβαθμίζεται. Τα υψηλά ποσοστά συνιδιοκτησίας που απαντώνται, αποτελούν το σημαντικότερο ίσως παράγοντα που οδήγησε στην απαξίωση των κτιρίων. Στο κέντρο της Αθήνας

τα κτίρια κατασκευάστηκαν σε μικρής επιφανείας οικοπέδα και τα διαμερίσματα εντός αυτών, πωλήθηκαν τμηματικά ως μικρές, αυτόνομες μονάδες. Με την κληρονομική διαδοχή, οι συνιδιοκτήτες τους πολλαπλασιάστηκαν. Η οποιαδήποτε προσπάθεια συνεννόησης μεταξύ τους για τη διαχείριση, τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό αυτών των δομών αποδείχθηκε εξαιρετικά περίπλοκη.

(Τριανταφυλλόπουλος, 2015)

Το πρόβλημα που δημιουργείτε, τελικά, εξ' αιτίας των κενών και εγκαταλελειμμένων κτιρίων στο κέντρο της Αθήνας αγγίζει πολλούς τομείς. Επισημαίνει ένα βαθύ πολεοδομικό πρόβλημα της πόλης, τις επιπτώσεις μίας χρόνιας οικονομικής κρίσης, τη συνεχή μόλυνση του περιβάλλοντος και την κοινωνική αποξένωση των κατοίκων. Έχει ως αποτέλεσμα τη σταδιακή περιθωριοποίηση και γκετοποίηση μεγάλων τμημάτων της πόλης, στερεί οικονομικούς πόρους από αυτήν και τους κατοίκους της, υποβαθμίζει τη ζωή, την έννοια και τη σημασία του δημόσιου χώρου και τέλος απομακρύνει τους κατοίκους από αυτή. (Καραγιάννης, 2018)

Ως περιοχή μελέτης επιλέχθηκε η συνοικία του Ψυρρή, όπου παρατηρήθηκε μία τάση απαξίωσης ως προς το κτιριακό απόθεμα και υποβάθμιση του αστικού χώρου.

Η περιοχή του Ψυρρή είναι από της παλαιότερες συνοικίες της Αθήνας και οριοθετείται από τις οδούς Ευριπίδου, Αθηνάς, Ερμού, Αγίων Ασωμάτων και Πειραιώς (Παναγή Τσαλδάρη). Κατέχει σημαντική γεωγραφική θέση στο κέντρο της Αθήνας, μιας και το ενώνει με τις υπόλοιπες δυτικές συνοικίες όπως το Μεταξουργείο, το Γκάζι και τον Κεραμεικό και γειτνιάζει με τις τρεις μεγάλες πλατείες της Ομόνοιας, του Συντάγματος και του Μοναστηρακίου. Βρίσκεται σε άμεση επαφή με το εμπορικό τρίγωνο που συγκεντρώνει τις διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες της Αθήνας, καθώς επίσης και σε κοντινή απόσταση με σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους, όπως η Ακρόπολη και το αρχαίο νεκροταφείο του Κεραμεικού.



18ος αι.

προέλευση ονομασίας: πρώτοι κάτοικοι Ψαριανοί ή Ψυρίδες

19ος αι.

πυκνοκατοικημένη υποβαθμισμένη περιοχή, χαμηλή δόμηση, βιοτεχνικός χαρακτήρας
ρυμοτομικό σχέδιο 1864
στενά οικοδομικά τετράγωνα, ακανόνιστα σχήμα, συνεχή αλλαγή ιδιωτικού-δημοσιού

20ος αι.

ακμή βιοτεχνικής παραγωγής, επεξεργασία δέρματος, ξύλου, κατασκευή υποδημάτων, κουμπιών
κατεργασία υφασμάτων, κοφινιών, καθημερινή υπαίθρια αγορά

Ρυθμιστικό Σχέδιο 1985 & Προεδρικό Διάταγμα/ΦΕΚ
απομάκρυνση βιοτεχνιών από την περιοχή και ανάδειξη του ιστορικού κέντρου σε "θεματικό πάρκο" για την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού

21ος αι.

κυρίαρχες χρήσεις τουρισμός, ψυχαγωγία
κάτοικοι εγκαταλείπουν την περιοχή
ελάχιστα παραδοσιακά επαγγέλματα και παλαιοπωλεία
δυσαρμονία μεταξύ ψυχαγωγίας, βιοτεχνίας, κατοικίας
αύξηση ξενοδοχείων, Airbnb

εμφανής ανομοιομορφία του αστικού τοπίου, νεοκλασικά 19ου αι., εκλεκτικιστικά του '20 και του '30, μοντέρνα κτίρια του '30, πολυκατοικίες με βιοτεχνίες και κατοικίες στους ορόφους

Η ετυμολογία της ονομασίας της περιοχής, ενώ δεν έχει απόλυτα εξακριβωθεί, προέρχεται πιθανότατα από τους πρώτους κατοίκους της το 18ο αι., τους Ψαριανούς ή αλλιώς Ψυρήδες. Είχαν καταγωγή από τη νήσο των Ψαρών με παλαιότερες ονομασίες Ψύρα ή Ψυρή.

Κατά τον 19ο αι. η συνοικία του Ψυρρή αποτελεί μια από τις πιο πυκνοκατοικημένες και υποβαθμισμένες περιοχές της Αθήνας με χαμηλή δόμηση και βιοτεχνικό χαρακτήρα, συγκεντρώνοντας ποικίλες παραγωγικές δραστηριότητες και κατοίκους με χαμηλό εισόδημα. Με το ρυμοτομικό σχέδιο του 1864, που υπογράφηκε από τον Γεώργιο Α΄, η συνοικία διαμορφώνεται με τα χαρακτηριστικά στενά οικοδομικά τετράγωνα με ακανόνιστο σχήμα και μια συνεχή εναλλαγή εντυπώσεων ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο. (Κυριοπούλου, 1999)

Η βιοτεχνική παραγωγή της περιοχής τον 20ο αι. βρίσκεται σε ακμή, με ειδίκευση στην επεξεργασία δέρματος και ξύλου, την κατασκευή υποδημάτων, καθώς και την κατεργασία υφασμάτων, κοφινιών και την κατασκευή κουμπιών. Η περιοχή μετατρέπεται καθημερινά σε μία υπαίθρια αγορά, με τα εμπορεύματα να τοποθετούνται στα πεζοδρόμια και οι δρόμοι να καταλήγουν προέκταση του ιδιωτικού βίου και των εμπορικών χρήσεων.

Μετά την μικρασιατική καταστροφή του 1922, εγκαθίστανται στην περιοχή πολλοί πρόσφυγες αναζητώντας χαμηλά ενοίκια και εργασία στις βιοτεχνίες. Το '70 η περιοχή φαίνεται να υποβιβάζεται λόγω της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και της έλλειψης πολεοδομικού σχεδιασμού. Συνέπεια αυτού είναι το Ρυθμιστικό Σχέδιο του 1985 και το Προεδρικό Διάταγμα/ΦΕΚ (Βασιλοπούλου και Τριάντης 2012) τα οποία προβλέπουν την απομάκρυνση των βιοτεχνιών από την περιοχή και την ανάδειξη του Ιστορικού Κέντρου σε «θεματικό πάρκο» για την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού (Μαντουβάλου, 2010). Έτσι, εργαστήρια και βιοτεχνίες μεταφέρονται ή κλείνουν ολοσχερώς και εμφανίζεται πλήθος λειτουργιών που αφορούν την αναψυχή και τον πολιτισμό. Παράλληλα, στις αρχές του '90 υπάρχει μεγάλη εισροή μεταναστευτικών ομάδων στην περιοχή, οι οποίοι κατοικούν στους κενούς χώρους των βιοτεχνιών καθώς και σε υποβαθμισμένες κατοικίες, μικρά ισόγεια, ημιυπόγεια και υπόγεια διαμερίσματα (Μαλούτας 2018, Μαντουβάλου 2010).

Κατά τον 21ο αι. ο τουρισμός και η ψυχαγωγία αποτελούν τις κυρίαρχες χρήσεις της περιοχής, καθώς έχει χαθεί ο βιοτεχνικός της χαρακτήρας. Πολλοί κάτοικοι εγκαταλείπουν την περιοχή ενώ παραμένουν ελάχιστα παραδοσιακά επαγγέλματα και παλαιοπωλεία. Παρ'όλα αυτά, σημαντικό ποσοστό των χρήσεων γης εξακολουθούν να αποτελούν το εμπόριο και οι υπηρεσίες, όπως και οι κατοικίες. Λόγω, όμως, της απουσίας συγκεκριμένου πλάνου ανάπτυξης παρατηρείται μία δυσαρμονία μεταξύ ψυχαγωγίας, βιοτεχνίας και κατοικίας. Παρατηρείται αύξηση των ξενοδοχείων και των ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων Airbnb, ενώ ταυτόχρονα, πολλοί χώροι ή και εξ ολοκλήρου κτίρια παραμένουν εγκαταλελειμμένα ή κλειστά, συγκεντρώνοντας συχνά αστέγους και τοξικομανείς. (Καλαθέρη, 2008)

Στην περιοχή σημειώνεται έντονη παρουσία μετα-⁴⁴ναστών πολλών διαφορετικών εθνικοτήτων με πολλούς από αυτούς να ασχολούνται με το χονδρικό και λιανικό εμπόριο. "Με την παρουσία τους και τις δραστηριότητές τους έχουν συμβάλει στην αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος με έργα συντήρησης, βελτιώσεων και μετατροπών" (Μπαλαμπανίδης και Πολύζου 2015).

Όσον αφορά την αρχιτεκτονική της περιοχής είναι εμφανής η ανομοιομορφία του αστικού τοπίου καθώς αποτελείται από νεοκλασικά του 19ου αι., εκλεκτικιστικά της δεκαετίας του '20 και του '30, όπως επίσης μοντέρνα κτίρια του '30 και πολυκατοικίες με βιοτεχνίες και κατοικίες στους ορόφους.

Χάρτες ανάλυσης της περιοχής



Βιοτεχνίες



Καταστήματα
ρούχων



Πολιτισμός

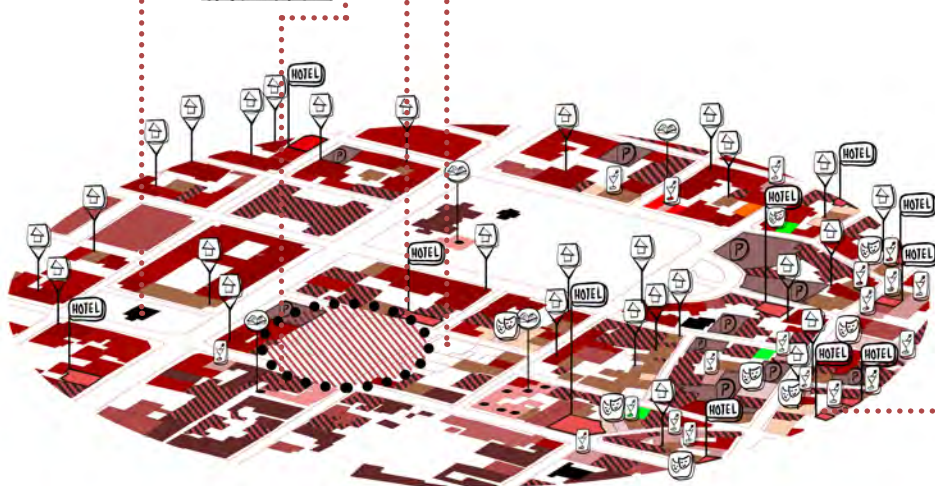


Τουρισμός

Το οικόπεδο που επιλέγουμε να εργαστούμε είναι σε ένα αρκετά κομβικό σημείο του κέντρου και βρίσκεται επί των οδών Σαμουήλ Καλογήρου, Ψαρομηλίγκου, Αγίων Ασωμάτων και Πειραιώς (Παναγή Τσαλδάρη) στα σύνορα της περιοχής του Ψυρρή με το Μεταξουργείο και τον Κεραμεικό. Περιβάλλεται από πολλά εμπορικά καταστήματα, κυρίως ένδυσης και λευκών ειδών, χώρους πολιτισμού όπως το Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης, το Μουσείο Μακρονήσου και θέατρα, καθώς επίσης βρίσκεται σε πολύ κοντινή απόσταση από την πλατεία Κουμουندούρου και τον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού.

Το οικόπεδο είναι αναξιοποίητο εδώ και πολλά χρόνια και περιέχει τρία διατηρητέα κτίρια (ΦΕΚ 235Β5/4/1994) καθώς και αρχαιολογικά ευρήματα. Από το πλήθος των αγγείων που βρέθηκαν σε διάφορα σημεία, φαίνεται ότι ανήκαν σε συνοικία τεχνιτών με καταστήματα ή αποθήκες και παράλληλα συνδυάζονταν με κατοικία. Σύμφωνα με το ΚΑΣ (Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο) τα αρχαία διατηρήθηκαν ορατά και επισκέψιμα.

Τα δύο διατηρητέα κτίρια επί της οδού Σαμουήλ Καλογήρου αποτελούν κατοικίες του τέλους του 19ου αιώνα, με πολλά στοιχεία νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Το κτίριο στην οδό Ψαρομηλίγκου έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο ως προς το κέλυφος, διότι πρόκειται για μεταγενέστερο κτίριο με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον ως προς το εξωτερικό του. Στις αρχές του 20ου αιώνα λειτούργησε ως εργοστάσιο παρασκευής ζυμαρικών της εταιρίας Misko, ενώ αργότερα ως Χημείο του Κράτους.



- θρησκευτικοί χώροι
- ☺ εστίαση αναψυχή
- ☺ θεατρικές σκηνές
- ☺ εκπαίδευση
- HOTEL ξενοδοχεία
- πολιτισμός
- βιοτεχνία
- αποθήκη
- ☺ κατοικία
- γραφεία
- εμπόριο
- P parking
- κενό

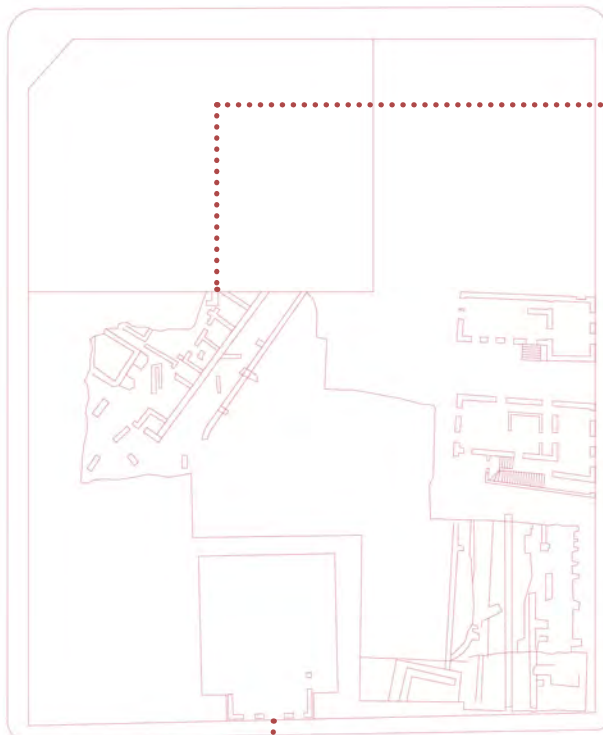
Ανάλυση περιοχής

Προϋπάρχουσες κτιριακές δομές



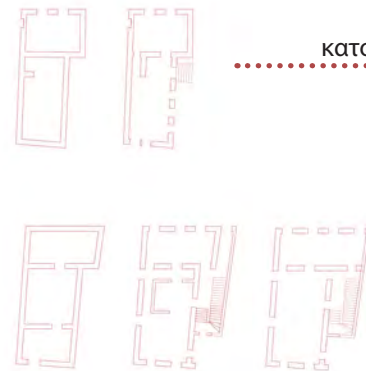


Όψεις κατοικιών



Κάτοψη οικοπέδου

αρχαιολογικά ευρήματα



κατοικίες

εργοστάσιο παρασκευής
ζυμαρικών της εταιρίας Misko,
αργότερα Χημείο του Κράτους

Η περιοχή του Ψυρρή, καθώς και οι συνοικίες που τη συνορεύουν “προσπαθούν να διατηρήσουν τον χαρακτήρα της γειτονιάς και την ποικιλομορφία τους παρά τη συστηματική προσπάθεια να εμφανιστούν ως χώροι παραβατικότητας και ανομίας”. (Ζαργάνη, 2020) Αυτό έχει οδηγήσει στην γκετοποίηση τους, την περιθωριοποίηση ατόμων και τελικά στη μη ανάπτυξη σχέσεων και κοινωνικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ τους. Η αναγνώριση της πολυπολιτισμικότητας, της αντιμετώπισης των μεταναστών ως ένα ξεχωριστό σύνολο, της υπερσυγκέντρωσης διασκεδαστηρίων, καθώς και του πλήθους κτιρίων που παραμένουν χωρίς χρήση στην συνοικία του Ψυρρή, αποτέλεσε γνώμονα για να φανταστούμε έναν χώρο ποικίλων χρήσεων ως σημείο συνάντησης, συνοδευόμενο από χώρους αναψυχής και πρασίνου.

Επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε έναν χώρο που επιτρέπει τις καθημερινές αυτοσχέδιες συναντήσεις μεταξύ των ατόμων, θέλοντας να ενδυναμώσουμε τον κοινωνικό και συλλογικό χαρακτήρα της περιοχής. Αυτό πιστεύουμε ότι μπορεί να επιτευχθεί με χρήσεις που αποσκοπούν στην ελεύθερη έκφραση, τη δημιουργική απασχόληση, την εκπαίδευση, τη ψυχαγωγία, μέσω των οποίων οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να συναντηθούν, να επικοινωνήσουν, να αλληλεπιδράσουν, ενώ παράλληλα σημαντικό παράγοντα αποτελεί και η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.

Επομένως, θα θέλαμε να βρούμε έναν κοινό παρονομαστή μεταξύ του κοινωνικού συνόλου ώστε να μπορούν να εμπλακούν όλοι ανεξαρτήτως φύλου, θρησκείας, καταγωγής, οικονομικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού. Έτσι, ερευνώντας την ιστορία και τον βιοτεχνικό χαρακτήρα της περιοχής με τα δερματάδικα και τα υφασματάδικα που επικρατούσαν για χρόνια, αλλά και την σημερινή εικόνα της με την πληθώρα καταστημάτων ρούχων, τα εργαστήρια σχεδίου μόδας, καθώς και τους χώρους πολιτισμού, καταλήξαμε ότι το ύφασμα, η ένδυση, μπορεί να αποτελέσει το απλό κοινό λεξιλόγιο που αναζητούμε.

Το ύφασμα είναι το στοιχείο που εμπεριέχεται στις ιστορίες και τις παραδόσεις κάθε πολιτισμού. Η ένδυση αποτελεί μέρος του πολιτισμού, της καθημερινότητας και κατ' επέκταση αντανakλά τις συνήθειες των ανθρώπων αλλά και την ίδια την κοινωνία. "Είναι ένα μέσο έκφρασης της προσωπικής ταυτότητας του ατόμου και λειτουργεί ως ένα ενδιάμεσο υπόβαθρο στο οποίο αναπτύσσεται η σχέση αλληλεπίδρασης με τη κοινωνία και το περιβάλλον". (Δάνιος, 2018) Παρατηρείται, μέχρι και σήμερα, η ώσμωση αλλά και η ανταλλαγή τόσο ιδεών και ύφους όσο και τεχνοτροπίας στις διάφορες κουλτούρες όσον αφορά την αντιμετώπιση της ενδυμασίας. Είναι, λοιπόν, ένας διαφορετικός τρόπος επικοινωνίας, ένα ακόμη μέσο για το "πλέξιμο" πολιτισμών.

Άλλο ένα στοιχείο, με το οποίο μπορούμε να διακρίνουμε αυτό το "ένωμα", την επικοινωνία, είναι η ιστορία της μπουγάδας, όπως τη βλέπουμε στην Αθήνα μέσα από ταινίες, ποιήματα και παρατήρηση. Σε πολλές ταινίες που γυρίστηκαν στην παλαιότερη αλλά και τη σύγχρονη Αθήνα, οι μπουγάδες απλωμένες στα τεντωμένα σχοινιά αποτελούν συχνά φόντο αλλά και τόπο συναντήσεων των πρωταγωνιστών. Ενώνουν μία κατοικία με μία άλλη στις παλιές γειτ'ονιές, όπως φαίνεται χαρακτηριστικά στις ταινίες "Συνοικία το Όνειρο" (1961) και "Μαγική πόλις" (1954), όπου όλη η γειτονιά μαζεύεται για τη μπουγάδα και το άπλωμα στους δρόμους και τις αυτοσχέδιες ταράτσες πάνω από τις σκεπές ή βρίσκονται στα μπαλκόνια και τις ταράτσες των σημερινών πολυκατοικιών, όπως στο "No budget story" (1997). Ο πρωταγωνιστής της τελευταίας αναφέρει, "οι μπουγάδες είναι το δάσος μου, ο καθένας έρχεται και απλώνει την προσωπική του ζωή". Η μπουγάδα και η διαδικασία του απλώματος δημιουργούν, τελικά, έναν κοινό τόπο που δίνει την ευκαιρία στους κατοίκους να συνυπάρξουν, να συναστραφούν και να αναπτύξουν κοινωνικές σχέσεις.

Απλωμένα ρούχα

Στη θέα μιας απλωμένης μπουγάδας αντικρίζω την πατρίδα μου, το πατρικό μου σπίτι, τα παιδικά μου χρόνια, τη θαλπωρή που μπορεί να δώσει ένας άνθρωπος σε έναν άλλον. Απλωμένα ρούχα σημαίνει ειρήνη, φροντίδα, τρυφερότητα. Είναι είδος υπό εξαφάνιση, μια και μάλλον βολεύει να τα δίνεις στο καθαριστήριο. Η μπουγάδα είναι η διακριτική δημοσιοποίηση των πιο προσωπικών μας αντικειμένων: εσώρουχα, σεντόνια, πιτζάμες, νυχτικά... Όλα έκθετα στο φως, αλλά σε περιορισμένο κοινό. Είναι απομυθοποίηση η απλωμένη μπουγάδα: Όλοι σε κάποιο σεντόνι θα κοιμηθούμε κάποιο εσώρουχο θα φορέσουμε και οι πιο ένδοξοι και οι πιο ταπεινοί και οι πιο πλούσιοι και οι πιο φτωχοί. Είναι η μπουγάδα η κοινή μας καταγωγή, είμαστε σχετικώς γυμνοί.

Μπάμπης Πυλαρινός, Αθήνα Νοέμβριος 2009

Σήμερα, στην Αθήνα, το άπλωμα στους εξωτερικούς χώρους των μπαλκονιών έχει απαγορευτεί με αστυνομική διάταξη για αισθητικούς λόγους, ώστε να μην χαλάει η πολιτισμική εικόνα της πόλης.

“Απαγορεύεται το άπλωμα ειδών ιματισμού, κλινοσκεπασμάτων και συναφών ειδών σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους, εκτός από τους εσωτερικούς χώρους των εξωστών και τις ταράτσες των οικοδομών.”

ΑΠΟΦΑΣΗ 1023/2/37-κε/1996”.

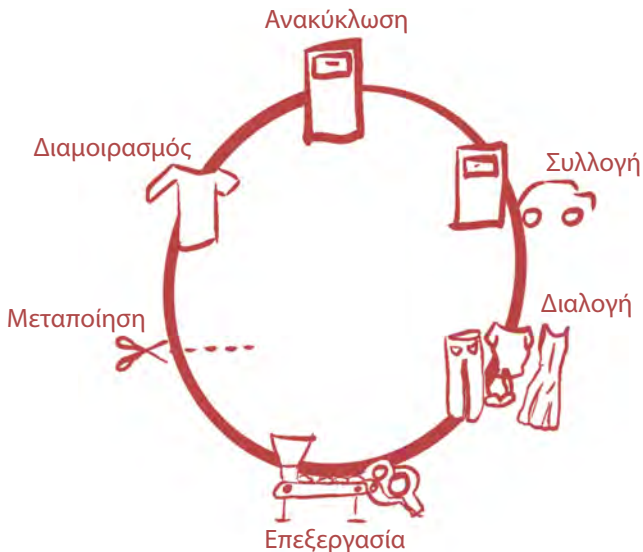
Παρ’όλα αυτά, απλωμένες μπουγάδες εξακολουθούν να προσδίδουν χρώματα και δυνατές εικόνες σε κάποια μπαλκόνια, παράθυρα και γειτονιές. Από αυτές μπορεί κανείς να αντλήσει πληροφορίες και να βγάλει συμπεράσματα για τους ίδιους τους ιδιοκτήτες, παρατηρώντας τί απλώνει μέχρι και πώς απλώνει τη μπουγάδα, τακτικά με σειρά ύψους και τα εσώρουχα κρυφά ή χωρίς τάξη, απολύτως τυχαία. Τα απλωμένα ρούχα αποτελούν κάτοπτρο της προσωπικής ζωής των ανθρώπων, της νοοτροπίας αλλά και του πολιτισμού της εκάστοτε περιοχής.



Το παλιό ρούχο έχει αξία για πολλούς λόγους. Οικολογικούς, ηθικούς, αλλά και λόγους ποιότητας. Παράλληλα, είναι και η ιστορία που κουβαλάει, που του δίνει μια επιπλέον αξία. Και δεν σταματάει εκεί. Το ρούχο γράφει διαρκώς νέες ιστορίες, συντροφεύοντας κάθε φορά τον άνθρωπο που του δίνει νέα ζωή.

Η βιομηχανία της μόδας αποτελεί τη δεύτερη πιο ρυπογόνα στον κόσμο, αμέσως μετά τη βιομηχανία πετρελαίου. Η περιβαλλοντική ζημιά που προκαλεί συνεχίζει να αυξάνεται καθημερινά, καθώς η βιομηχανία αναπτύσσεται διαρκώς. Είναι, λοιπόν, κρίσιμο να επαναπροσδιοριστεί η σχέση της τόσο με την ηθική εργασία όσο και με την προστασία του περιβάλλοντος.

Η ανακύκλωση υφασμάτων είναι η διαδικασία με την οποία παλαιά ρούχα και άλλα υφάσματα ανακτώνται για επαναχρησιμοποίηση ή ανάκτηση υλικών. Τα τελικά προϊόντα περιλαμβάνουν ρούχα κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση, υπολείμματα υφάσματος ή κουρέλια καθώς και ινώδη υλικά. Το ενδιαφέρον για την ανακύκλωση ενδυμάτων στις μέρες μας, αυξάνεται ραγδαία λόγω της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και της κοινωνικής πίεσης που υφίσταται γύρω από το θέμα της υγειονομικής ταφής. Για τους επιχειρηματίες, παρέχει μια επιχειρηματική ευκαιρία. Επιπλέον, φιλανθρωπικές οργανώσεις έχουν πλέον την ικανότητα να αποκτήσουν έσοδα μέσω προγραμμάτων συλλογής παλαιών ρούχων.



Η ανακύκλωση υφασμάτων μπορεί να προσφέρει πλήθος περιβαλλοντικών οφελών. Η χρήση παρθένων ινών αποφεύγεται, η ζήτηση για βαφές, η κατανάλωση ενέργειας και νερού μειώνονται αισθητά, όπως επίσης και οι απαιτήσεις χώρου υγειονομικής ταφής -λαμβάνοντας υπόψιν ότι τα προϊόντα από συνθετικές ίνες δεν αποσυντίθενται και ότι οι φυσικές ίνες είναι ικανές να απελευθερώσουν αέρια θερμοκηπίου. Έτσι, σε γενικά πλαίσια μεγάλο ποσοστό ρύπανσης αποφεύγεται. Ως εκ τούτου, η ανακύκλωση υφασμάτων είναι μια σημαντική πρόκληση που απαιτεί αντιμετώπιση, όσο προσπαθούμε να προχωρήσουμε πιο κοντά σε μια κοινωνία μηδενικής υγειονομικής ταφής. (Leblanc, 2020)

Σημαντική συνεισφορά στη συγκεκριμένη πρόκληση, αποτελούν μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, οι οποίοι συνεργαζόμενοι, κυρίως, με επιχειρήσεις μόδας στοχεύουν σε όσο δυνατόν μεγαλύτερη μείωση των υπολειμμάτων υφασμάτων που παράγονται από αυτές, καθώς επίσης και στην ευαισθητοποίηση των καταναλωτών, σχετικά με την ποσότητα των απορριμμάτων που παράγουν οι επιχειρήσεις για τη δημιουργία προϊόντων.

Συγκεκριμένα για την Αθήνα, κάθε χρόνο περίπου 100.000 τόνοι παλαιών ενδυμάτων, λευκών ειδών και υφασμάτων αφαιρούνται από τις ντουλάπες των Αθηναίων. Το δέκα τοις εκατό αυτής της ποσότητας δωρίζεται, ενώ το υπόλοιπο δέκα τοις εκατό επαναπροσδιορίζεται ως εμπορικό προϊόν και τοποθετείται στα ράφια των καταστημάτων λιανικής πώλησης μεταχειρισμένων ενδυμάτων. Οι υπόλοιποι 80.000 τόνοι ρουχισμού και υφασμάτων πετιούνται στα σκουπίδια, ανεξάρτητα από την ποιότητα ή την κατάστασή τους, προσθέτοντας στην ήδη επιβαρυνόμενη χωματερή των Άνω Λιοσίων. [Ακαδημία Πλάτωνος, 2013] Δεδομένου του πληθυσμού της Αθήνας (3.218.218 άτομα, σύμφωνα με την απογραφή του 2011) και του γεγονότος ότι οι Αθηναίοι απορρίπτουν περίπου 100.000 τόνους ρούχα κάθε χρόνο, φαίνεται ότι το μέσο βάρος των πεταμένων ρούχων για κάθε Αθηναίο πολίτη είναι 31 κιλά ετησίως.

Σε σύγκριση με μια μελέτη που διεξήχθη από την επιχείρηση Statista το 2021, η οποία διαπίστωσε ότι ο μέσος Ευρωπαίος αφαιρεί από την γκαρνταρόμπα του από 2 έως 15 κιλά ρούχα κάθε χρόνο, είναι σαφές ότι το ποσοστό για τους Αθηναίους είναι υπερδιπλάσιο.

Επιπλέον, σύμφωνα με την ανάλυση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων Συμπεριλαμβανομένων των Επικίνδυνων Αποβλήτων 2020-2030, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα αντιπροσωπεύουν περίπου το 2,2 τοις εκατό του συνόλου των ΑΣΑ (Αστικά Στερεά Απόβλητα) που παράγονται στην Ελλάδα, που ανέρχονται για το 2019 συνολικά σε 116.242 τόνους . [ECHR- ECHR, 2020] Με ποσοστό ανακύκλωσης ή κομποστοποίησης 17%, η Ελλάδα, η Μάλτα και η Ρουμανία βρίσκονται στην τελευταία θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ με τα χαμηλότερα ποσοστά ανακύκλωσης.

Οι υπόλογοι φορείς, καθώς και η έλλειψη ενημέρωσης και μια ελληνική «νοοτροπία» κάθε άλλο παρά οικολογική, μπορεί να φταίει για τη κατάσταση αυτή. [2018, Euro2day]

Στην Ελλάδα οι επιχειρήσεις που επιχειρούν να αντιμετωπίσουν το παραπάνω ζήτημα, είναι οι εταιρείες διαχείρισης απορριμμάτων ενδυμάτων Recycom, East West Greece, Fabric Republic και Freedom.

Έτσι, λοιπόν, εμπνεόμενες από το ύφασμα που ντύνει τον άνθρωπο και μπορεί να γίνει μέσο έκφρασης για αυτόν, αντιμετωπίζουμε και εμείς το οικόπεδο σαν σώμα που ντύνεται, τυλίγεται και αγκαλιάζεται από το ύφασμα, αναδύοντας την “αύρα” του προς τα έξω. Επιπλέον, το στοιχείο της μπουγάδας έχει κεντρικό ρόλο στον σχεδιασμό καθώς αντικατοπτρίζει την έκθεση, τη συναναστροφή, την επικοινωνία.

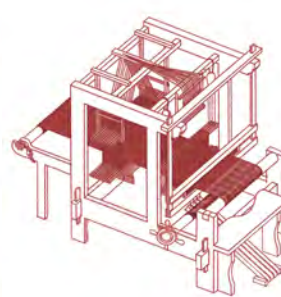
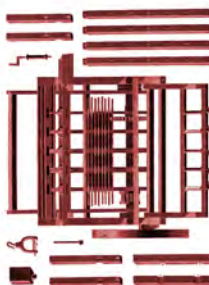
Παράλληλα, ακολουθώντας την τεχνική του πατρών, υπόδειγμα για την κατασκευή ενδυμάτων, αποσυναρμολογούμε τις ήδη κατασκευασμένες μηχανές δημιουργίας και μεταποίησης υφασμάτων, την ραπτομηχανή και τον αργαλειό, στα αρχικά τους κομμάτια. Προκύπτει, έτσι, ένα λεξιλόγιο σύνθεσης μορφών και σχημάτων το οποίο συνδυάζει τη ρευστότητα του υφάσματος με τη στιβαρότητα και την ορθότητα της μηχανής.

Λαμβάνοντας υπόψιν τις προαναφερθέντες παρατηρήσεις, τόσο για τον χαρακτήρα της περιοχής, όσο και τη διαδικασία της ανακύκλωσης και την θέληση για την ενδυνάμωση της συλλογικότητας, αποσκοπούμε σε ένα μη κερδοσκοπικό εγχείρημα που προωθεί τη σημασία της επανάχρησης και επεξεργασίας κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ταυτόχρονα στην ανάπτυξη σχέσεων και κοινωνικών αλληλεπιδράσεων.



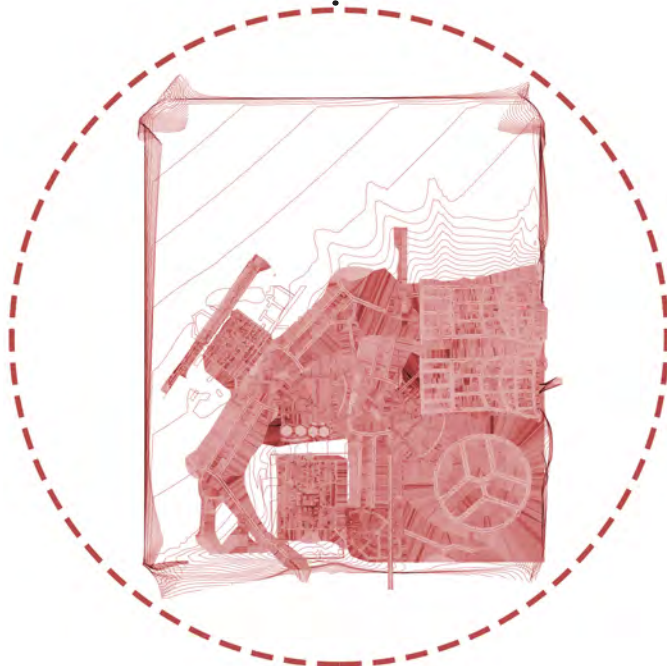


Διάγραμμα σχεδιαστικού συλλογισμού



πατρών
μηχανμάτων

κολάζ
κάτοψη





- να δα
αυτονομη
δεν ειναι

- να ειναι
δεν ειναι
αυτονομη

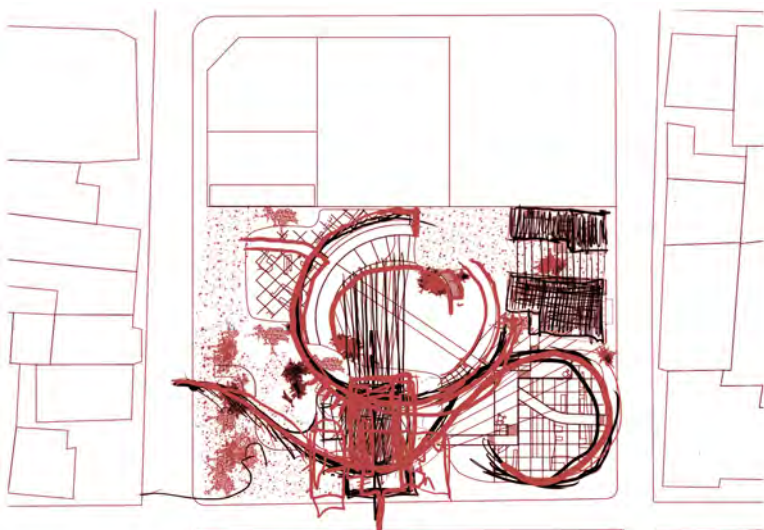
- να ειναι
δεν ειναι
αυτονομη

- να ειναι
δεν ειναι
αυτονομη

η διασταση της
την παραγωγας
ειναι ενας κωδ
την παραγωγας
ειναι ενας κωδ
την παραγωγας
ειναι ενας κωδ

για την υψωση
ελευθεριο
αυτονομη
αυτονομη

για να καθαρισει ετοιμ και η παραγωγας της
αυτονομη ειναι ενας κωδ

A red ink architectural sketch of a room interior. It shows a person sitting on a chair on the left, a table with a lamp in the center, and a bicycle on the right. The drawing is done with light, gestural lines.

Το πρόγραμμα των κτιρίων χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες:

1. Χρήσεις βιοτεχνικού- εργαστηριακού χαρακτήρα:
ταξινόμηση και αποθήκευση υφασμάτων προς ανακύκλωση, πλυσταριό, θρυμματιστήριο, ραφεία
2. Χρήσεις καλλιτεχνικού- δημιουργικού ενδιαφέροντος:
μεταποίηση και σχεδιασμός ενδυμάτων, χώρος πασαρέλας και άλλων δρώμενων
3. Χρήσεις κοινωνικού χαρακτήρα
συνεργατικό καφενείο, αγορά παραγόμενων προϊόντων, εκμάθηση τεχνικών επεξεργασίας υφασμάτων

Οι χώροι που προκύπτουν αποτελούν έναν μηχανισμό παραγωγής γνώσης, έναν τόπο συνεύρεσης συλλογικοτήτων όπου συνεργάζονται, απασχολούνται, δημιουργούν, περνούν, στέκονται. Χρησιμοποιούνται αφενός από επαγγελματίες ως τόπος εργασίας, αφετέρου από το ευρύ κοινό ως τόπος εκμάθησης και δημιουργίας. Οι χώροι παραχωρούνται στους ενδιαφερόμενους χρήστες με ελεύθερη συνεισφορά και ως αντάλλαγμα προσφέρουν δωρεάν μαθήματα ή μέρος του παραγόμενου προϊόντος για την επιβίωση της δομής. Οι πρακτικές αυτοχρηματοδότησης που ακολουθούνται ενισχύονται με το συνεργατικό καφενείο το οποίο προμηθεύεται τα προϊόντα του, χωρίς μεσάζοντες, από μικρούς και τοπικούς παραγωγούς και ταυτόχρονα είναι το σημείο στο οποίο εκθέτονται τα ρούχα με σκοπό την πώληση τους για την επιπλέον οικονομική στήριξη. Όταν η ποσότητα παραγόμενων ρούχων είναι επαρκής, διοργανώνεται υπαίθρια αγορά στην πλατεία που δημιουργείται στον ελεύθερο χώρο δίπλα από το καφενείο. Εκτός από την αγορά, οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να αφήσουν ένα ρούχο προς επεξεργασία και να πάρουν κάποιο από αυτά που διατίθενται.

Πέραν από τη πλατεία όπου ο καθένας μπορεί να εκθέσει τα προϊόντα του, υπάρχει στο κέντρο του οικοπέδου ο εξωτερικός χώρος της πασαρέλας. Εκτός από την έκθεση των ρούχων και οι δύο αυτοί χώροι μπορούν να φιλοξενήσουν οποιοδήποτε ενδεχόμενο καλλιτεχνικό δρώμενο.

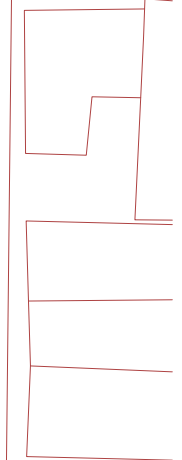
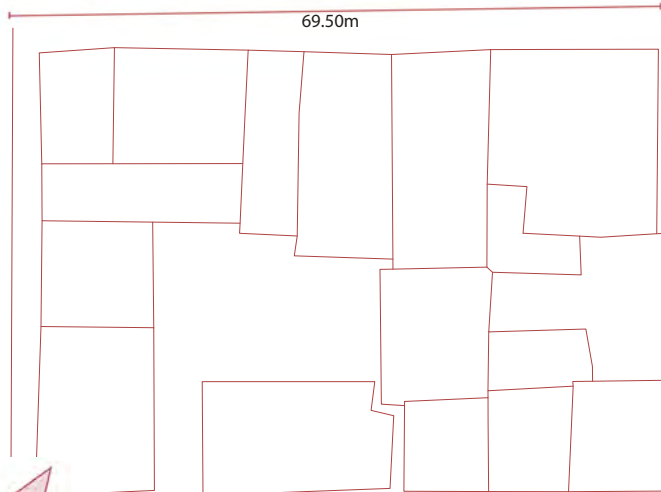
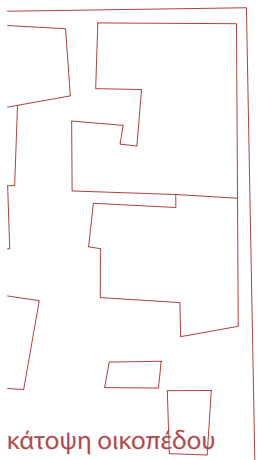
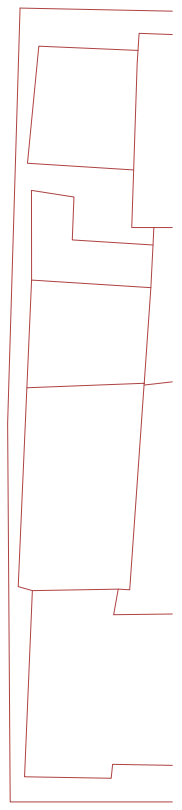
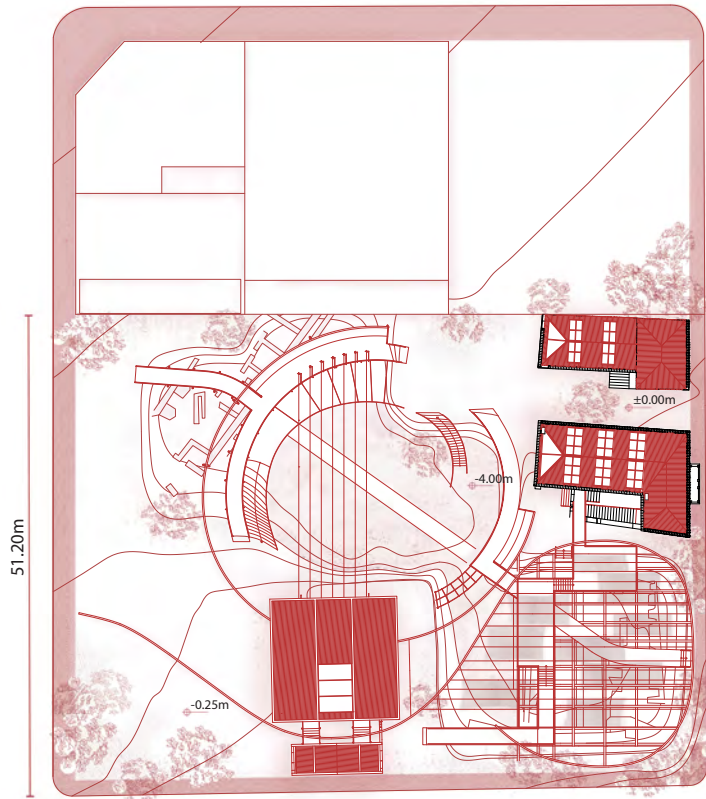
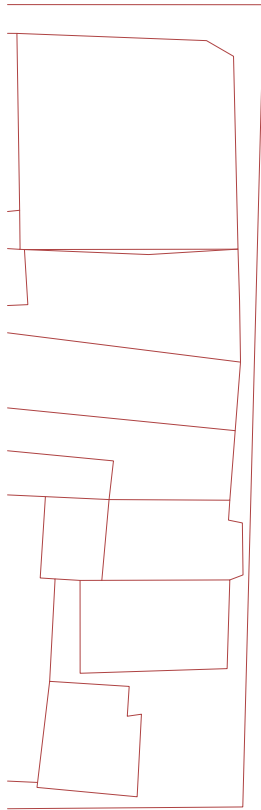
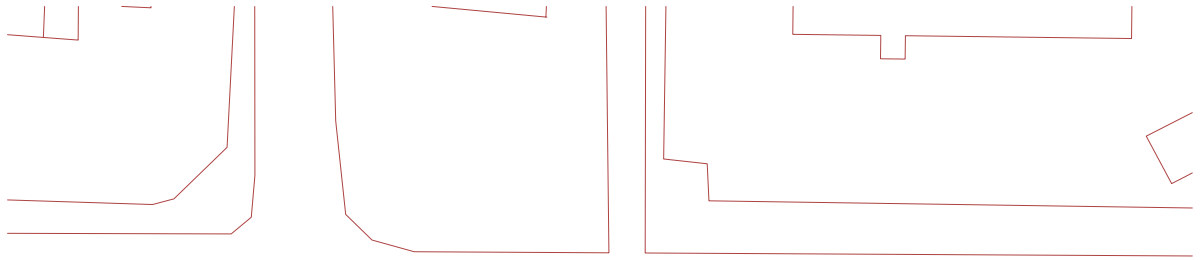
Αποτελεί ένα εγχείρημα αυτοδιαχείρισης με τοπική και υπερτοπική συμμετοχή. Η οργάνωση τόσο των εργαστηρίων όσο και των δρώμενων γίνεται μέσω μηνιαίων συνελεύσεων που θα πραγματοποιούνται από τους χρήστες.

Όσον αφορά τη γραμμή παραγωγής η διαδικασία ξεκινάει με τη συγκέντρωση των ενδυμάτων, υφασμάτων από τις γύρω επιχειρήσεις, τις σχολές μόδες, τα καταστήματα αλλά και τα απορριπτόμενα ρούχα του καθενός στον χώρο του οικοπέδου. Αυτά ξεχωρίζονται και ταξινομούνται ανάλογα με το είδος υφάσματος. Στη συνέχεια πλένονται εντός του κτιρίου και απλώνονται είτε εσωτερικά στο ίδιο κτίριο είτε εξωτερικά, κάνοντας τη μπουγάδα μια καλλιτεχνική συμμετοχική παρέμβαση εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επιτρέπουν. Αφού τελειώσει η διαδικασία της μπουγάδας και τα ρούχα είναι έτοιμα, συλλέγονται στον χώρο των ραφείων όπου σιδερώνονται και ύστερα μπορούν να μεταποιηθούν, να βαφούν ή να θρυμματιστούν εφόσον η επανάχρησή τους δεν είναι δυνατή. Όλη η διαδικασία είναι ανοιχτή προς το κοινό, ενθαρρύνοντας την κοινότητα να συμμετάσχει.

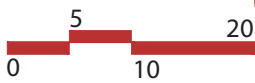
Με την επανάχρηση των τριών διατηρητέων κτιρίων και του χώρου που τα περιβάλλει, πρόθεσή μας είναι η βιωματική εμπειρία του χώρου που δεν περιορίζεται απλά στην υλοποίηση ενός προγράμματος, αλλά παράλληλα στο κοινωνικό, περιβαλλοντικό, συλλογικό μπλέξιμο.

Από τα κελύφη αφαιρούνται τα στοιχεία που βρίσκονται σε μη επισκευάσιμη κατάσταση όπως για παράδειγμα οι στέγες και τα δάπεδα των ορόφων που έχουν καταρρεύσει και στις τρεις δομές. Αυτές αντικαθίστανται και αντί κεραμιδιών, που υπήρχαν προηγουμένως, τοποθετούνται πάνελ λαμαρίνας με θερμομόνωση, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να δώσουμε την αίσθηση του βιομηχανικού της περιοχής. Στην περιοχή των αρχαιολογικών ευρημάτων επί των οδών Σαμουήλ Καλογήρου και Ψαρομηλίγκου, τοποθετείται γυάλινο δάπεδο σε ύψος 2.70m. από το έδαφος. Οι θέσεις των σκαλωσιών και των στηρίξεων του γυάλινου δαπέδου, IPE 200, έχουν υπολογιστεί κατάλληλα δίχως να θιγούν τα ευρήματα. Στην επιφάνεια που δημιουργείται, φιλοξενείται η πλατεία με τα διαφορετικά της επίπεδα καθ' ύψος. Η είσοδος στην πλατεία από την οδό Σαμουήλ Καλογήρου επιτυγχάνεται μέσω διαγώνιου διαδρόμου που συνεχίζει νοητά μέχρι την οδό Αγ. Ασωμάτων. Στο κέντρο του οικοπέδου, σε χαμηλότερο επίπεδο, η διαδρομή αυτή μετατρέπεται σε πασαρέλα.

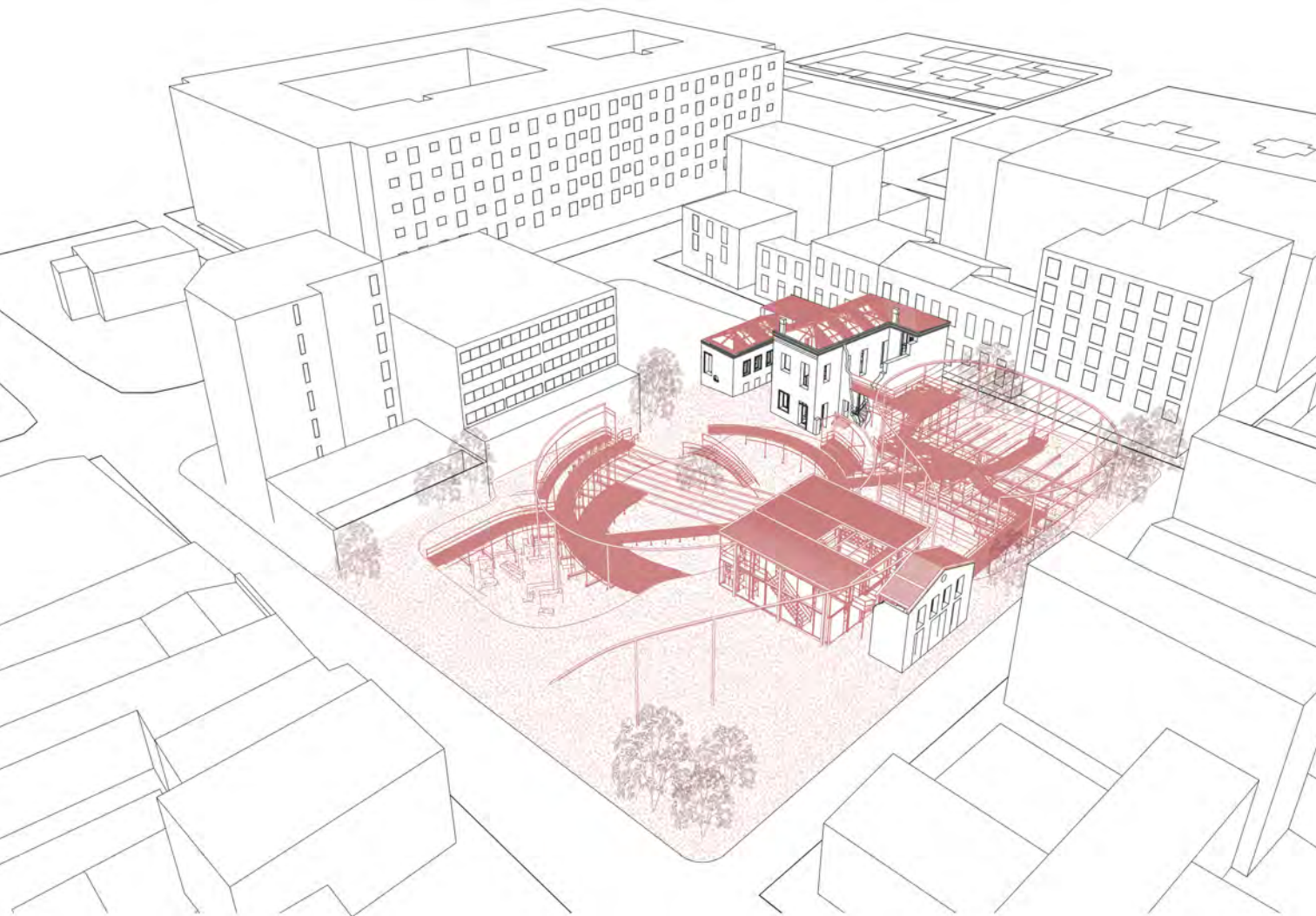
Στο οικόπεδο δεν έχει οριστεί μία κύρια είσοδος, αλλά πολλές διαφορετικές με σκοπό να "σπάσει" η ιεραρχία του χώρου και κάθε φορά ο επισκέπτης να αποκτά μια καινούρια εμπειρία. Μέσω της ταξινόμησης των λειτουργιών στον εκάστοτε χώρο, αλλά και μέσω των διαδρομών και των σκαλοπατιών από το ένα επίπεδο στο άλλο, δημιουργούνται ακανόνιστα περάσματα και στάσεις, διαχωρίζοντας τις εμπειρίες και δίνοντάς τους την κατάλληλη έκφραση.



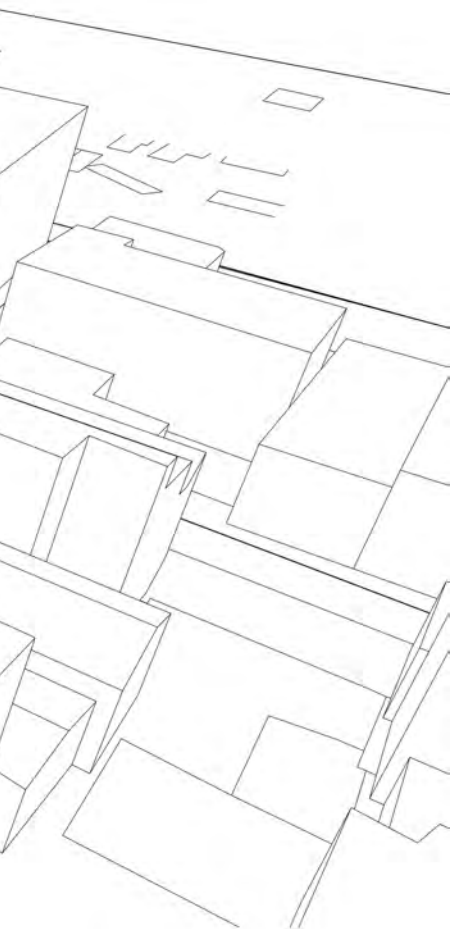
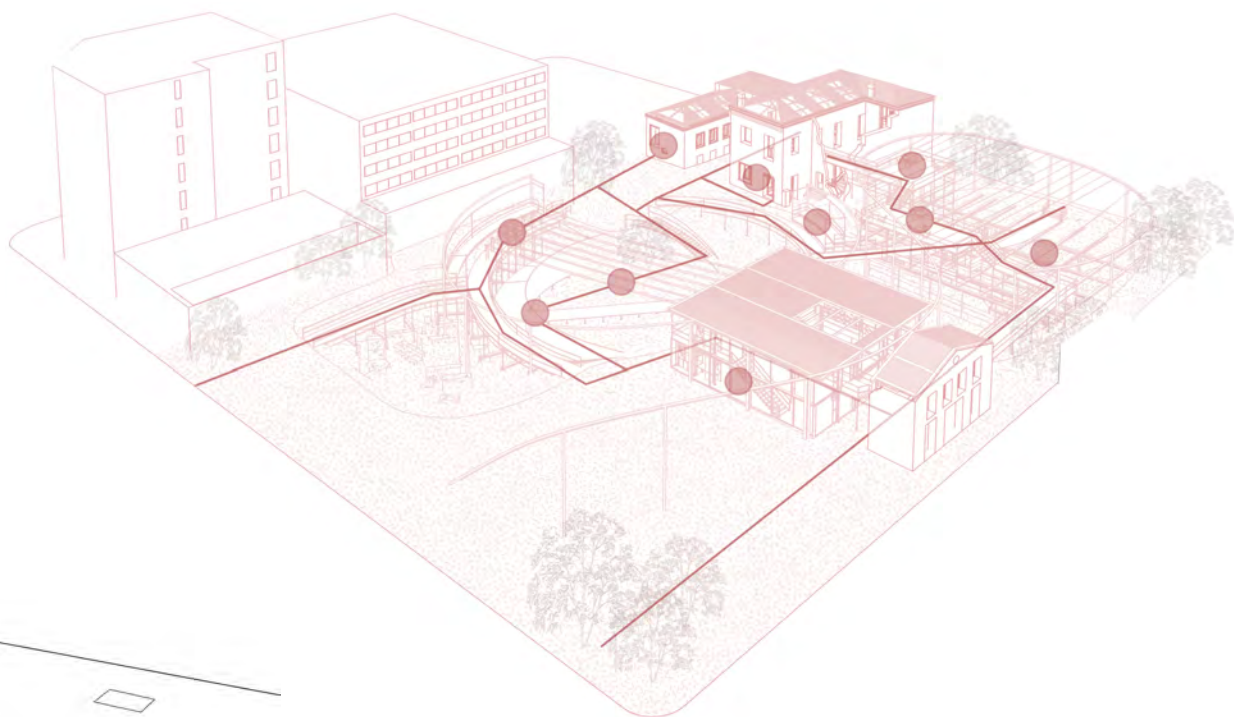
κάτοψη οικοπέδου



προσθήκες δομών στο οικόπεδο



διάγραμμα κίνησης

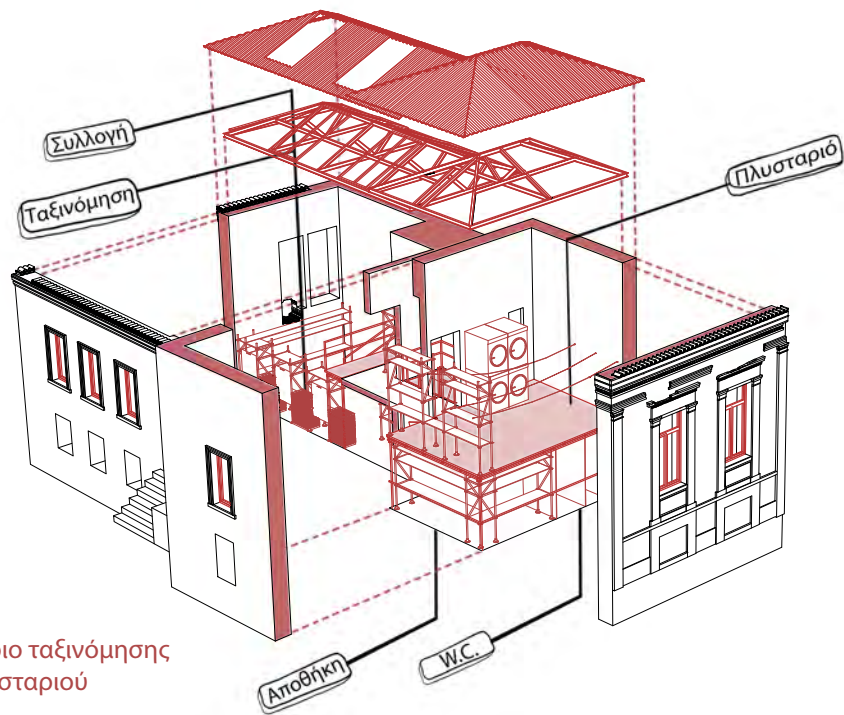


Δύο είναι τα κύρια υλικά του σχεδιασμού που επαναλαμβάνονται και προσδίδουν ταυτότητα στο χώρο. Το πρώτο είναι το στοιχείο της μεταλλικής σκαλωσιάς που υποστηρίζει τα κελύφη, το οποίο παίρνουμε και πολλαπλασιάζουμε, δημιουργώντας τους χώρους και τα επίπεδα, και το δεύτερο είναι ένα μεταλλικό συρμάτινο πλέγμα από πολλαπλούς δακτυλίους ανοξείδωτου χάλυβα. Με την χρήση της σκαλωσιάς σε όλη τη διαμόρφωση του χώρου αυξάνεται η επιφάνεια και δημιουργούνται οι επιθυμητές οπτικές διαφάνειες. Η σκαλωσιά εντείνει την αίσθηση της επανάληψης και της πυκνότητας που χαρακτηρίζει την πόλη, αλλά ταυτόχρονα δίνει και την αίσθηση της πυκνότητας των σχοινιών του αργαλειού. Η ρευστότητα του χώρου είναι, επίσης, σημαντικό κομμάτι της σχεδιαστικής μας σκέψης και έτσι επιχειρήσαμε να αφήσουμε τις κατόψεις ελεύθερες. Παράλληλα, όμως, στις σκαλωσιές των επιπέδων τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά υπάρχει η δυνατότητα τοποθέτησης ποικίλων μεγεθών επιφανειών, τύπου ράφια, δίνοντας τη δυνατότητα στους χρήστες να τις τοποθετήσουν όπου επιθυμούν και να διαμορφώσουν κατάλληλα τον χώρο, ανάλογα με τις ανάγκες τους.

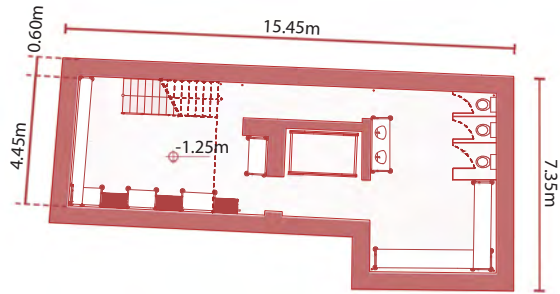
Το μεταλλικό πλέγμα τοποθετείται στον σχεδιασμό με τρόπο ώστε να δίνει την αίσθηση του υφάσματος, της κουρτίνας. Το στοιχείο αυτό κρέμεται από διαφορετικά ύψη μίας επαναλαμβανόμενης μεταλλικής κατασκευής και λειτουργεί με έλξη, δημιουργώντας έτσι, ημιδιαφανή πέπλα διαφορετικού ύψους, διαμορφώνοντας και ρυθμίζοντας το εξωτερικό περιβάλλον. Με τη χρήση του επιδιώκουμε τον έλεγχο και την διαμόρφωση του φωτός, την οπτική ελευθερία και την ελεύθερη ροή του αέρα. Από τη φύση της, η κουρτίνα σχηματίζει εύκαμπτα όρια που αλλάζουν τον χώρο. Οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν είτε την δημιουργία άτυπων ημι-ιδιωτικών χώρων κατεβάζοντας τις κουρτίνες περιμετρικά, είτε ελεύθερους ανοιχτούς χώρους ανεβάζοντάς τις. Και στις δύο περιπτώσεις παρέχεται η ευκαιρία για τη διαμόρφωση διαφόρων εμπειριών που συνδυάζουν τέχνη, εκπαίδευση και δημόσιες δραστηριότητες. Οι εικόνες που προκύπτουν θεωρούνται ως μια αντανάκλαση των αξιών της περιοχής δίνοντας έμφαση στην ιδέα μιας μεγάλης, θεατρικής αυλαίας.

Η κίνηση στο κτίριο είναι χορογραφημένη με τέτοιο τρόπο ώστε το βλέμμα του επισκέπτη να μπορεί να αναμειχθεί με την φύση. Ο σχεδιασμός στον κενό χώρο του οικοπέδου ακολουθεί μία πρακτική εναλλαγής φύσης-υφασμάτων-διαδρομών, επιτρέποντας στον περιπατητή να διεισδύει στον χώρο και να τον ανακαλύπτει τόσο διαδοχικά, ακολουθώντας της γραμμή παραγωγής, όσο και άτακτα περιπλανώμενος τυχαία. Πρόθεσή μας ήταν ο εσωτερικός και ο εξωτερικός χώρος να συνθέτουν μία αρμονική χωρική συνέχεια. Αρχικά, αυτό επιτυγχάνεται στο κτίριο της ταξινόμησης και του πλυσταριού με την απλή χειρονομία ανοίγματος των πορτών που οδηγούν στους εσωτερικούς κάδους συλλογής ρούχων. Στο κτίριο του συλλογικού καφενείου οι προσθήκες των σκαλωσιών τοποθετούνται με τέτοιο τρόπο ώστε η πλατεία να διεισδύει στο εσωτερικό του και το αντίστροφο. Το τρίτο κτίριο, όπου έχουν τοποθετηθεί οι εργασίες επεξεργασίας των υφασμάτων, διατηρεί, μέχρι σήμερα, μόνο την πρόσοψή του. Επομένως, υπήρξε μεγαλύτερη ευχέρεια στην επίτευξη της ανάμειξης του εσωτερικού με το εξωτερικό. Ο σχεδιασμός που επιλέξαμε έχει ως κύριο στοιχείο την διαφάνεια, δημιουργώντας μία ρευστή συνέχεια. Έτσι, τα όρια διαγράφονται, ενώ παράλληλα δημιουργείται ισχυρή αλληλεπίδραση με το περιβάλλον και άμεσες οπτικές συνδέσεις με την υπόλοιπη δομή, καθώς και η εξοικείωση του κόσμου με τη διαδικασία.

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ



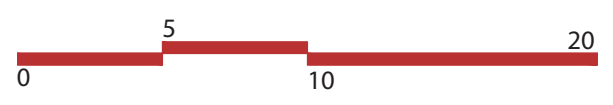
κτίριο ταξινόμησης
πλυσταριού

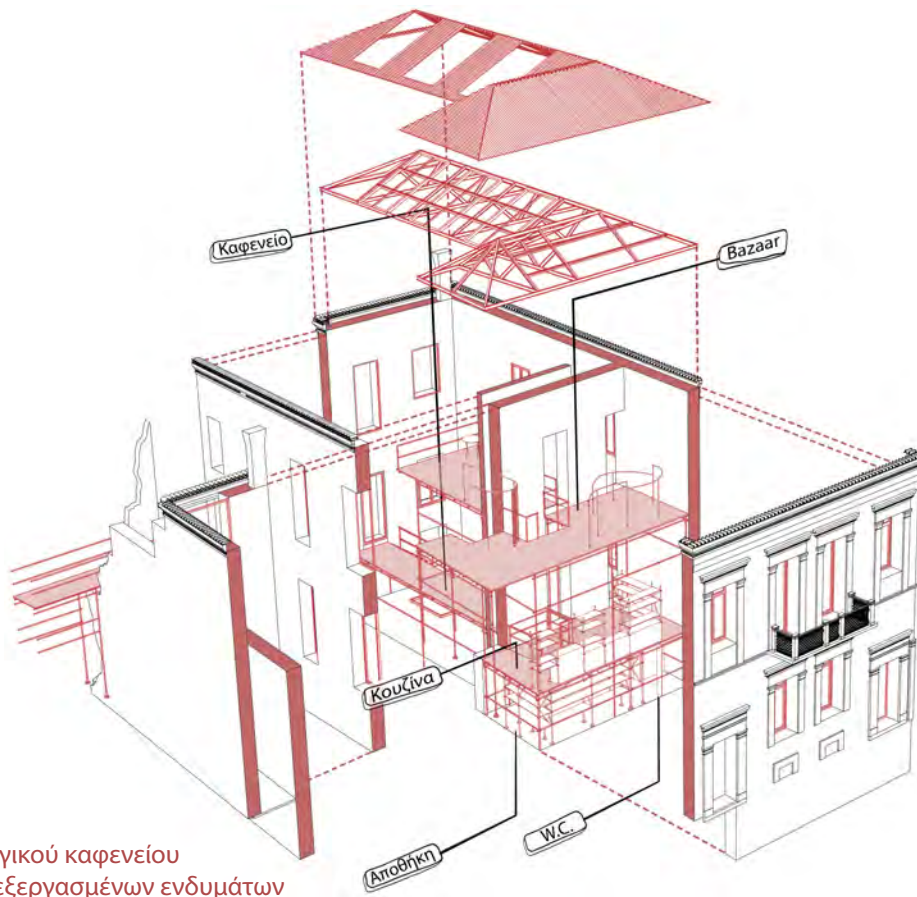


κάτοψη ισογείου



κάτοψη υπογείου



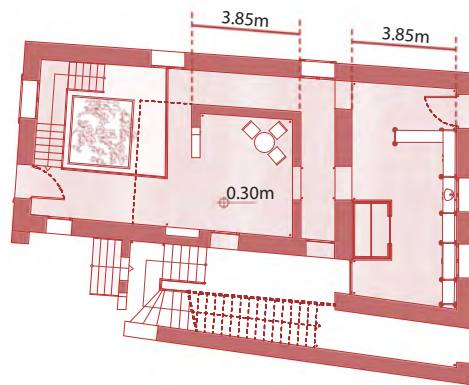


κτίριο συλλογικού καφενείου
πώλησης επεξεργασμένων ενδυμάτων

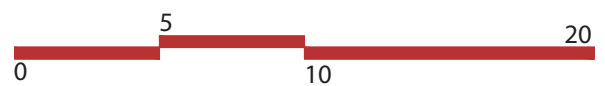
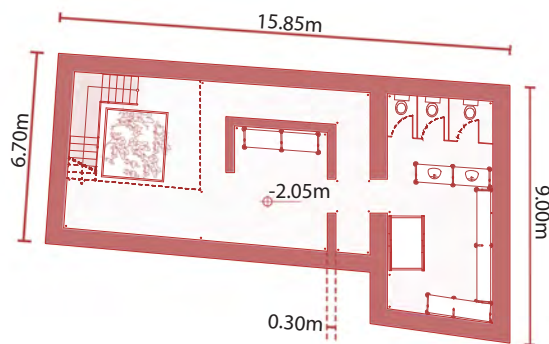
κάτοψη ορόφου

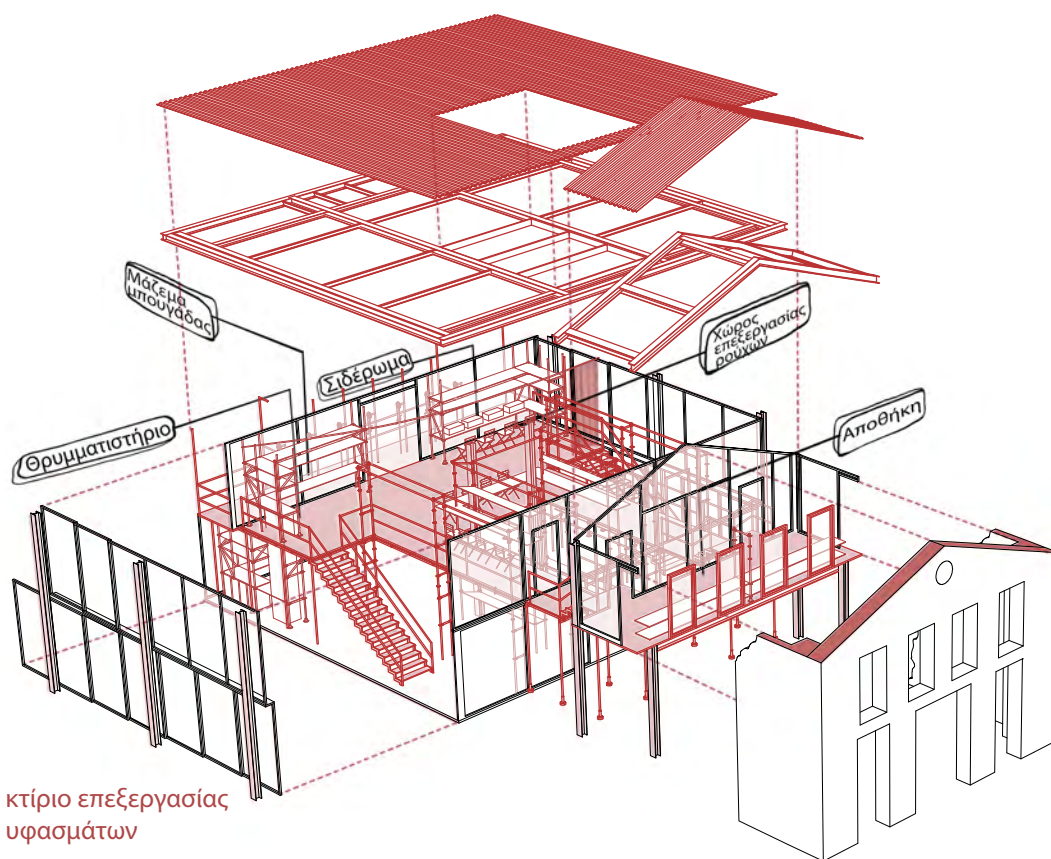


κάτοψη ισογείου

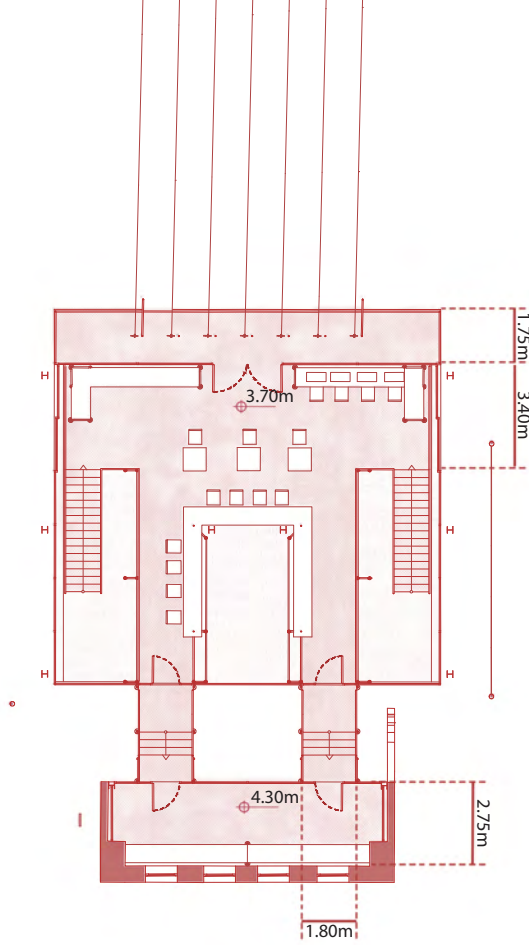


κάτοψη υπογείου

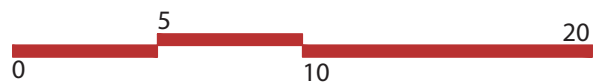
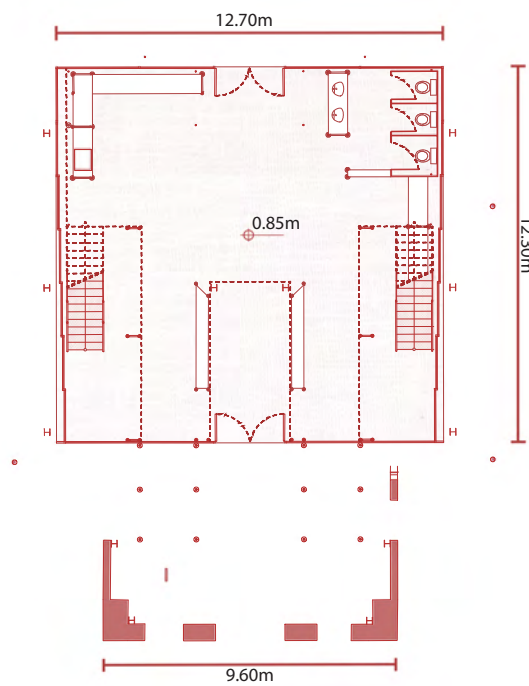


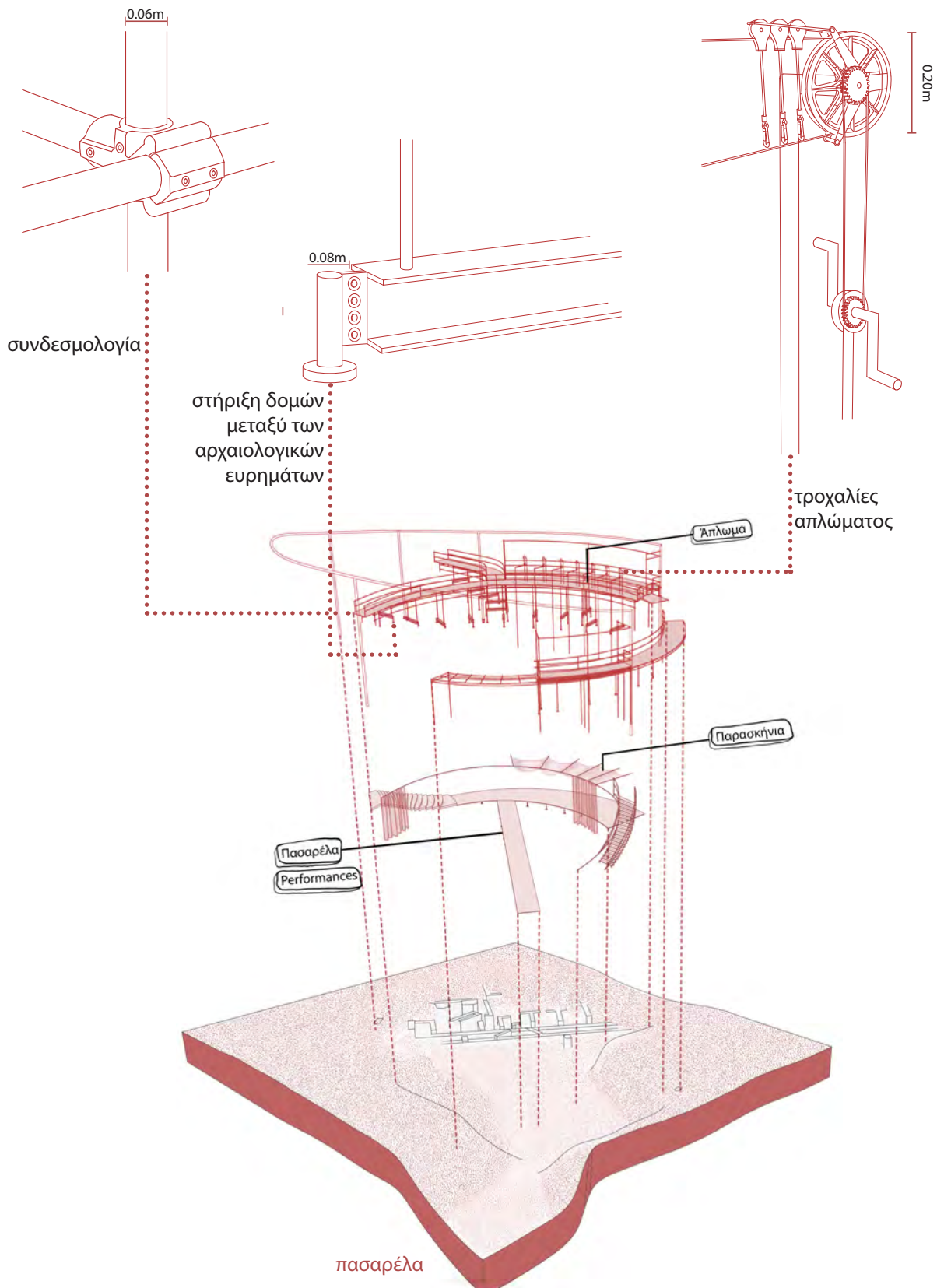


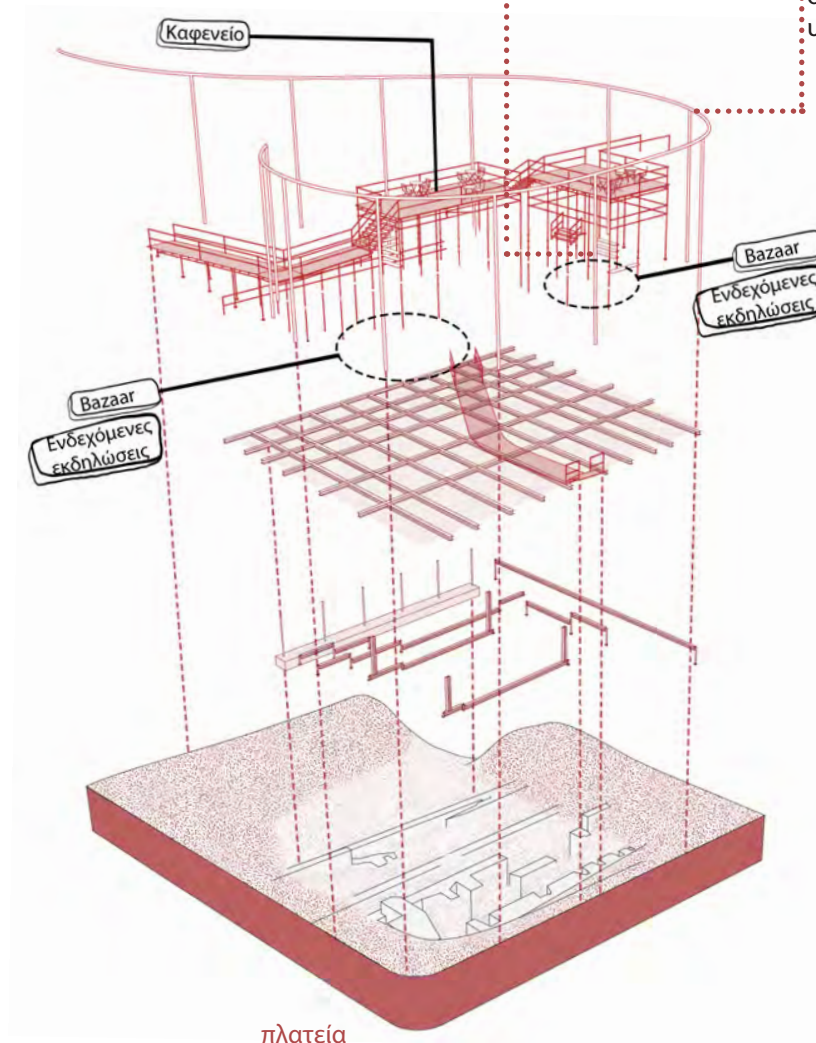
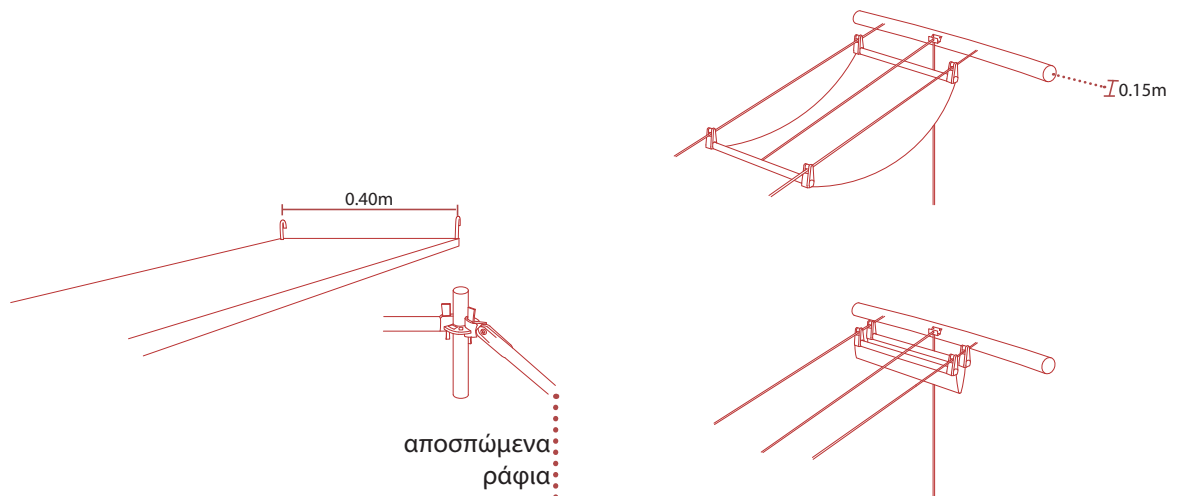
κάτοψη ορόφου

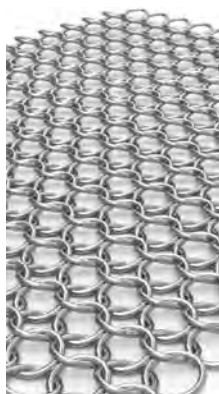


κάτοψη ισογείου









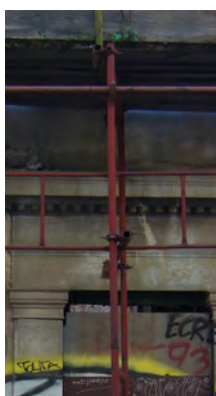
①
μεταλλικό πλέγμα



④
πάνελ λαμαρίνας



②
μεταλλική επιφάνεια
δαπέδου



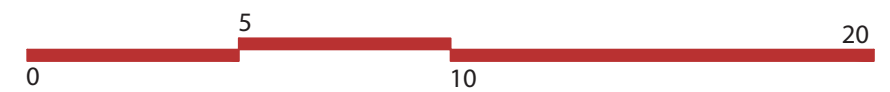
③
μεταλλική σκαλωσιά

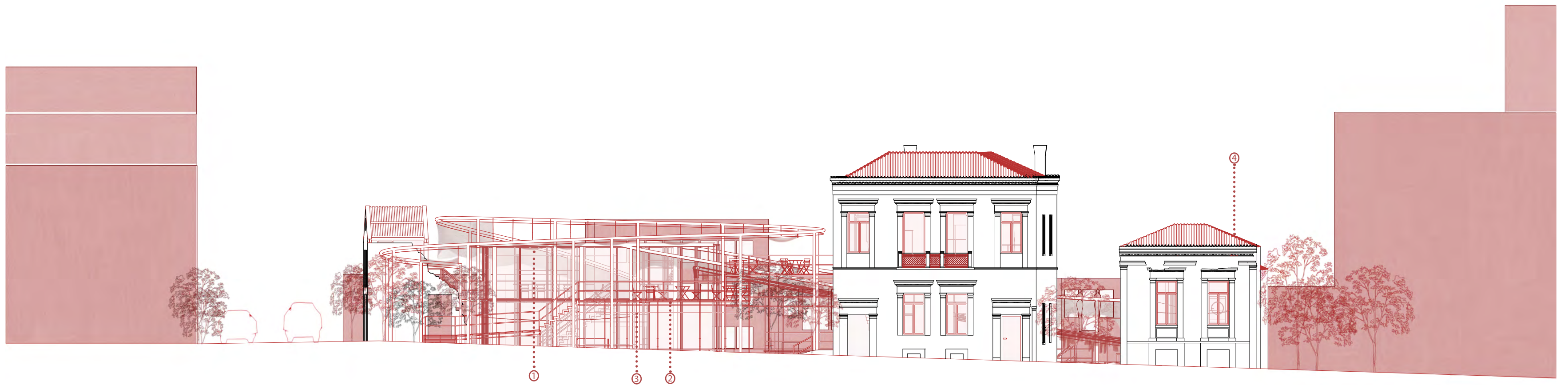


⑤
ξύλο εξωτερικού
χώρου

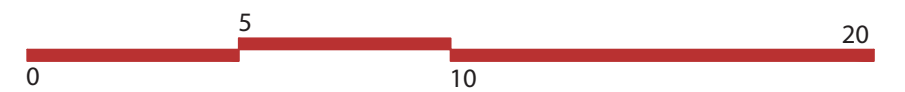


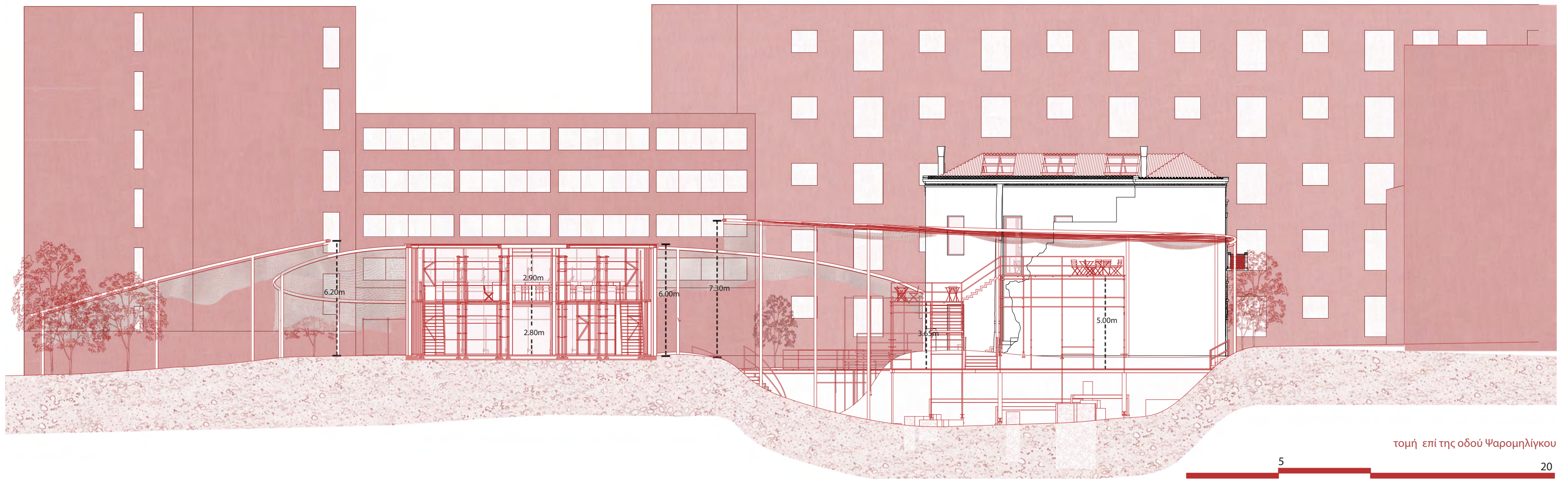
όψη επί της οδού Ψαρομηλίγκου



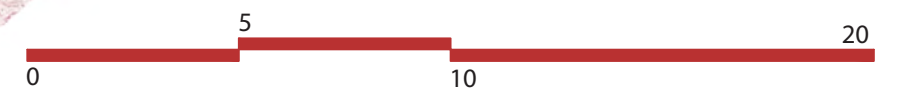


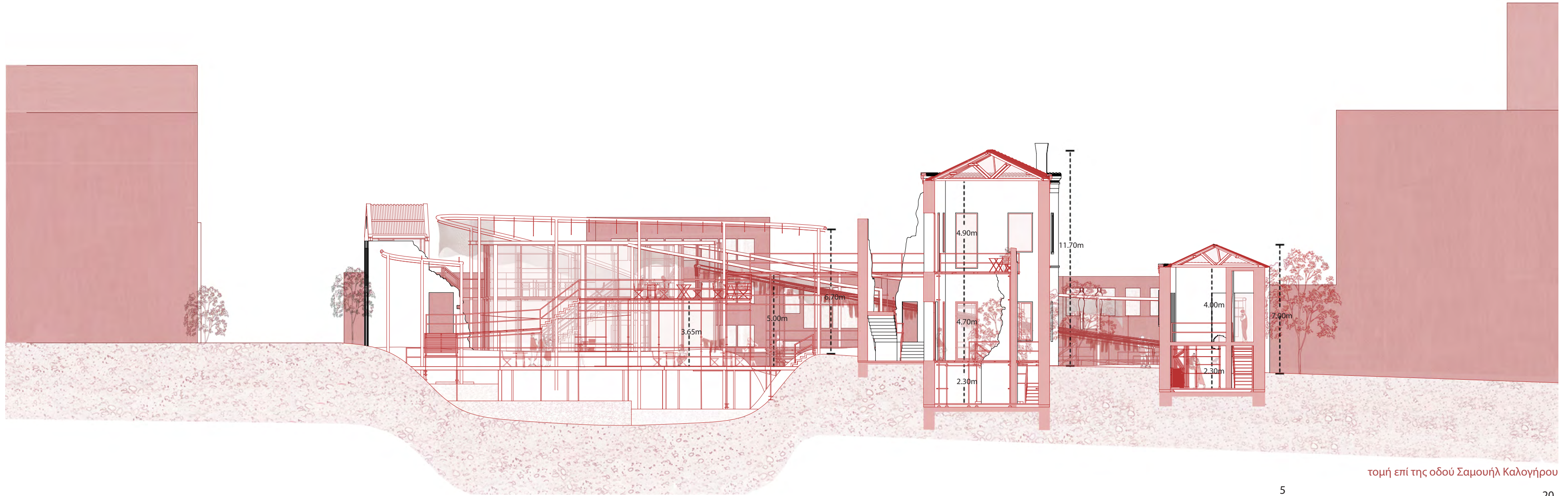
όψη επί της οδού Σαμουήλ Καλογήρου



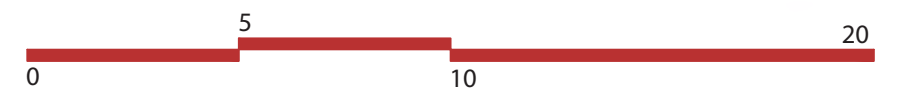


τομή επί της οδού Ψαρομηλίγκου



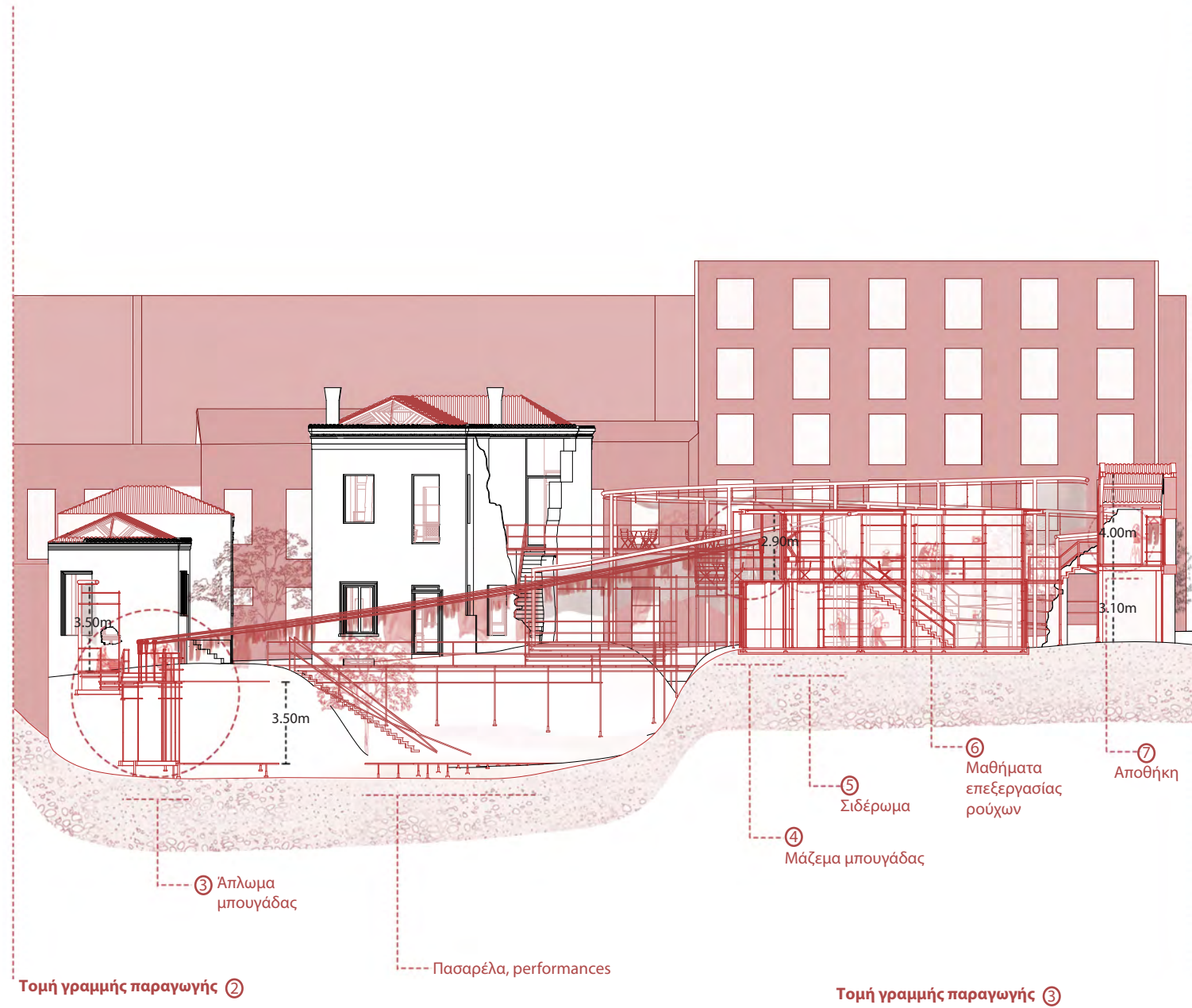


τομή επί της οδού Σαμουήλ Καλογήρου





Τομή γραμμής παραγωγής ①

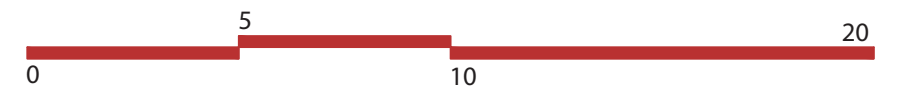


Τομή γραμμής παραγωγής ②

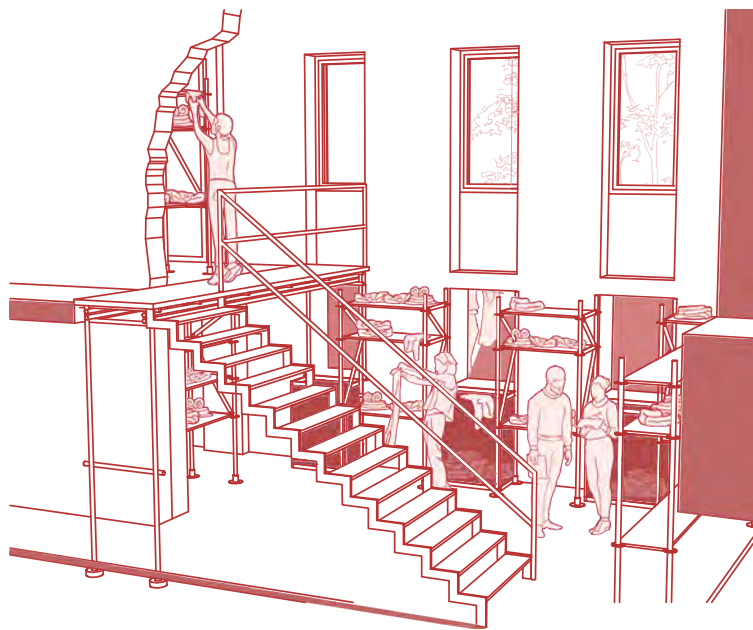
Τομή γραμμής παραγωγής ③



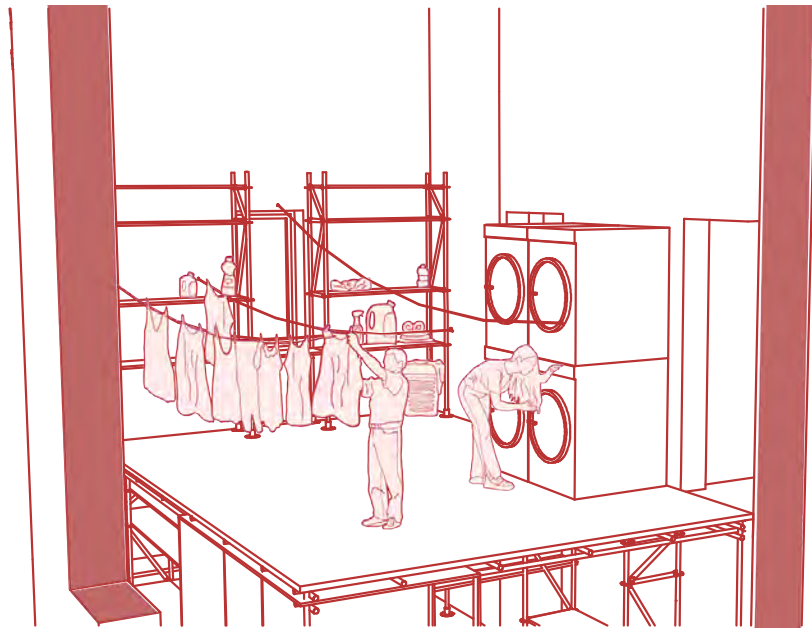
τομή Γραμμής Παραγωγής



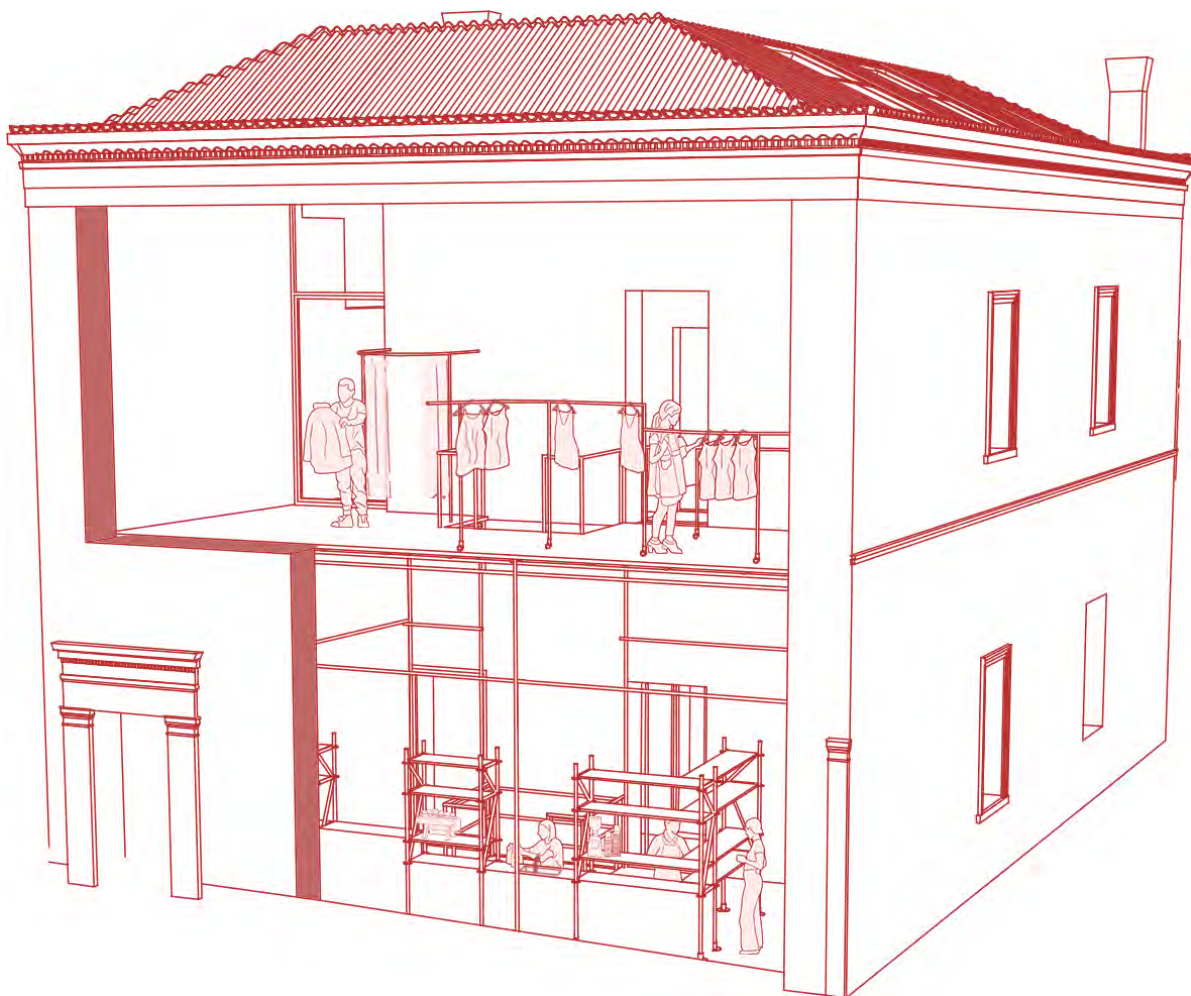
ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ



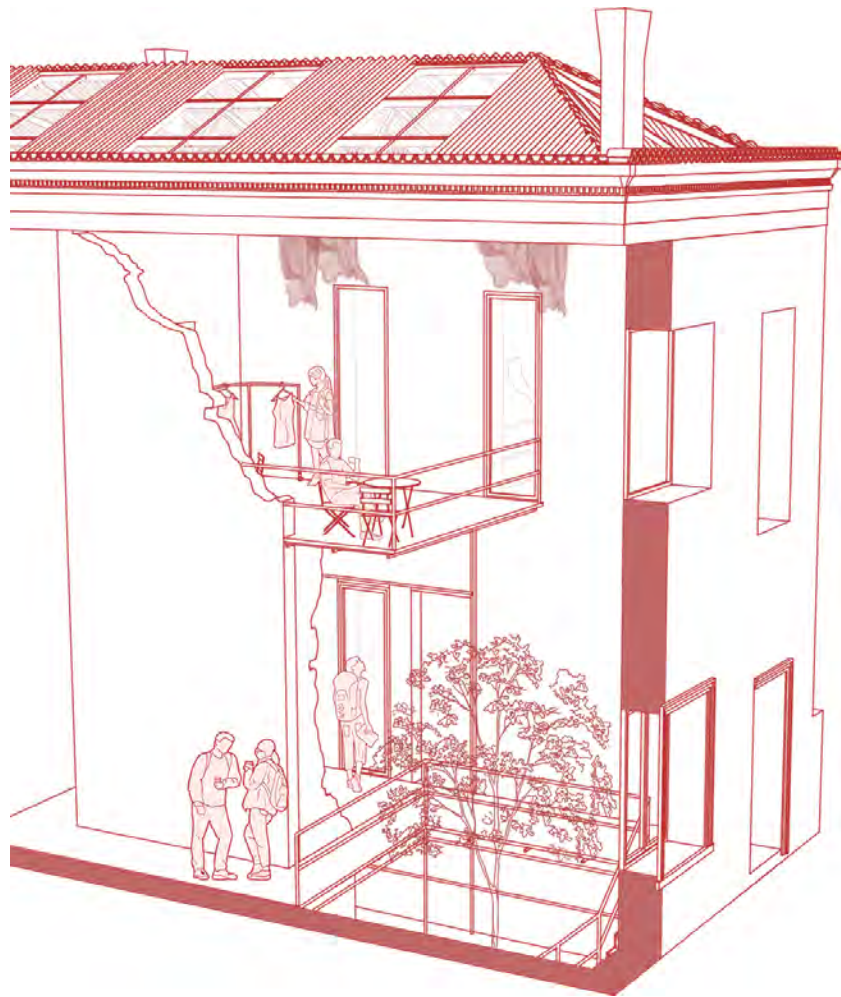
χώρος ταξινόμησης



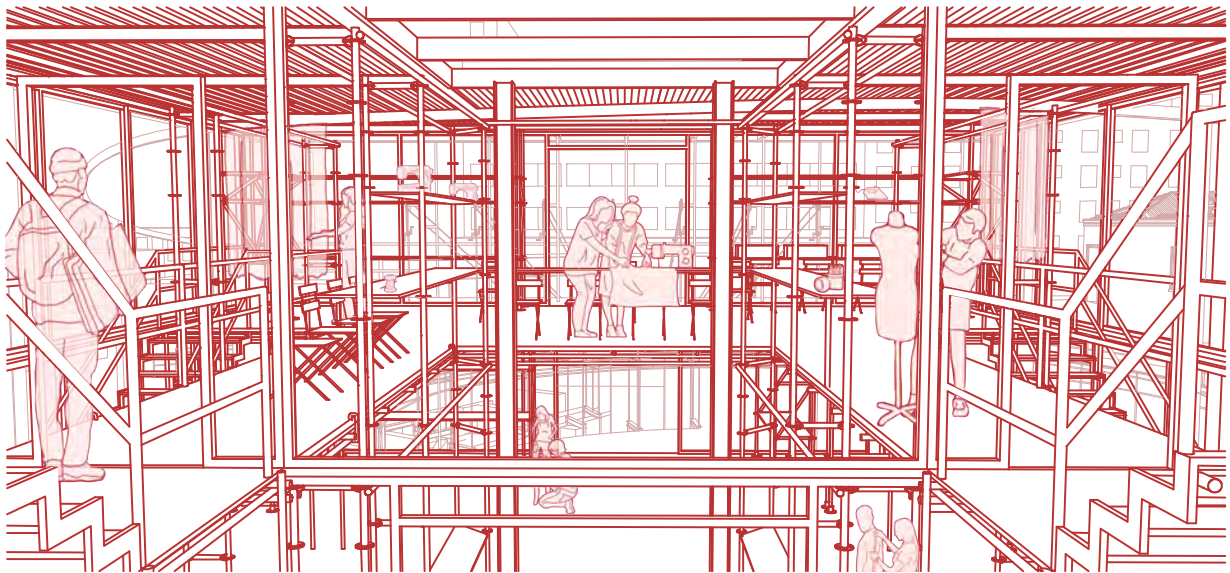
πλυσταριό



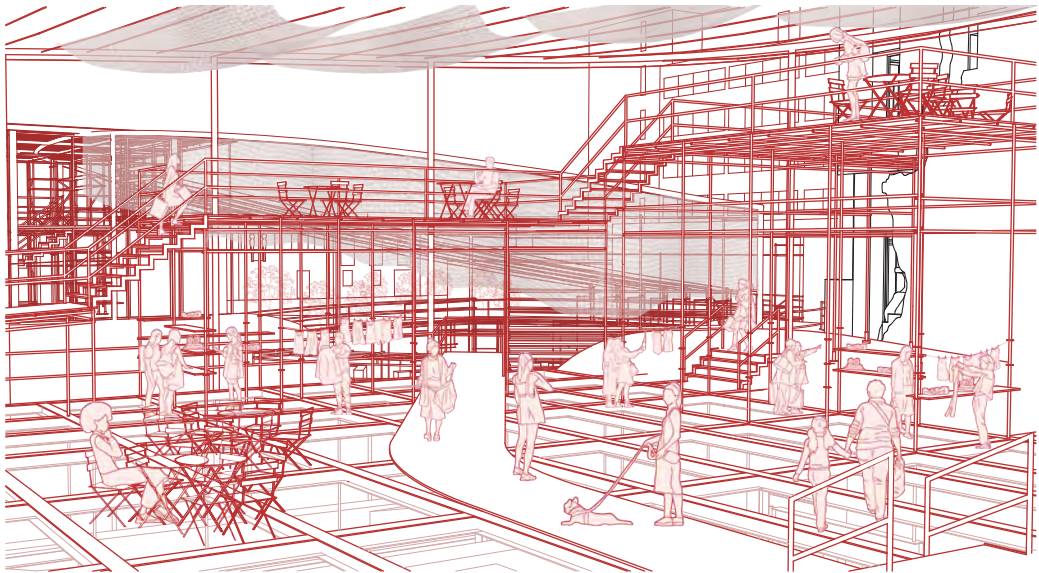
χώρος πώλησης
παραγόμενων ενδυμάτων
κουζίνα



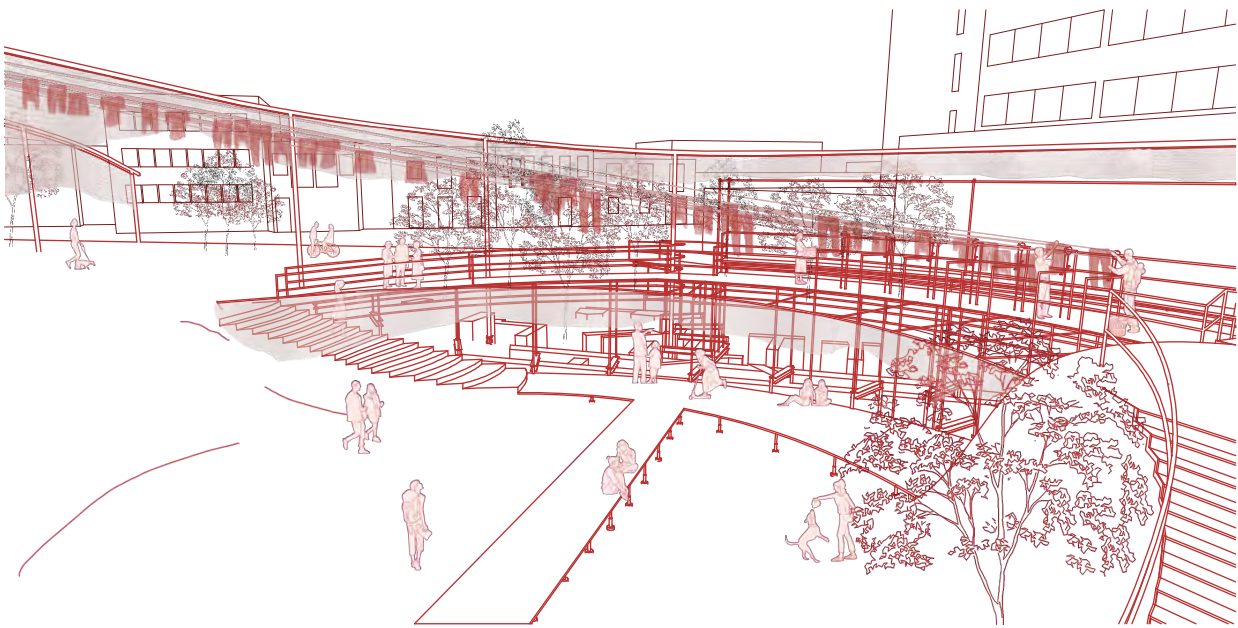
συλλογικό καφεενείο



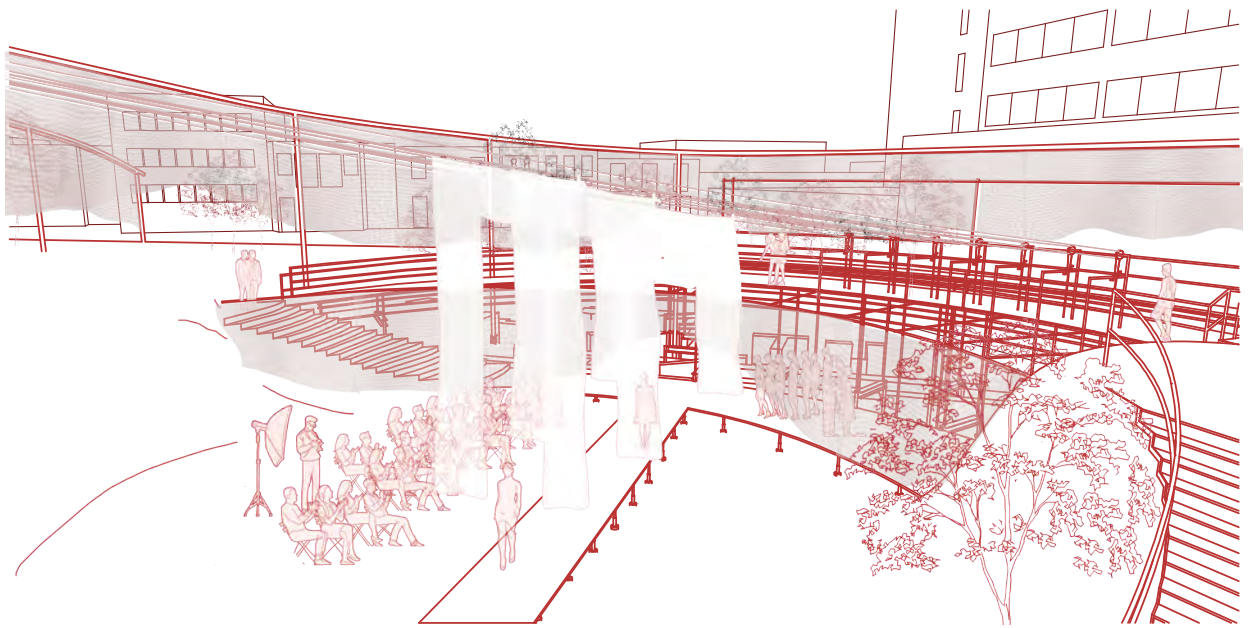
χώρος επεξεργασίας υφασμάτων



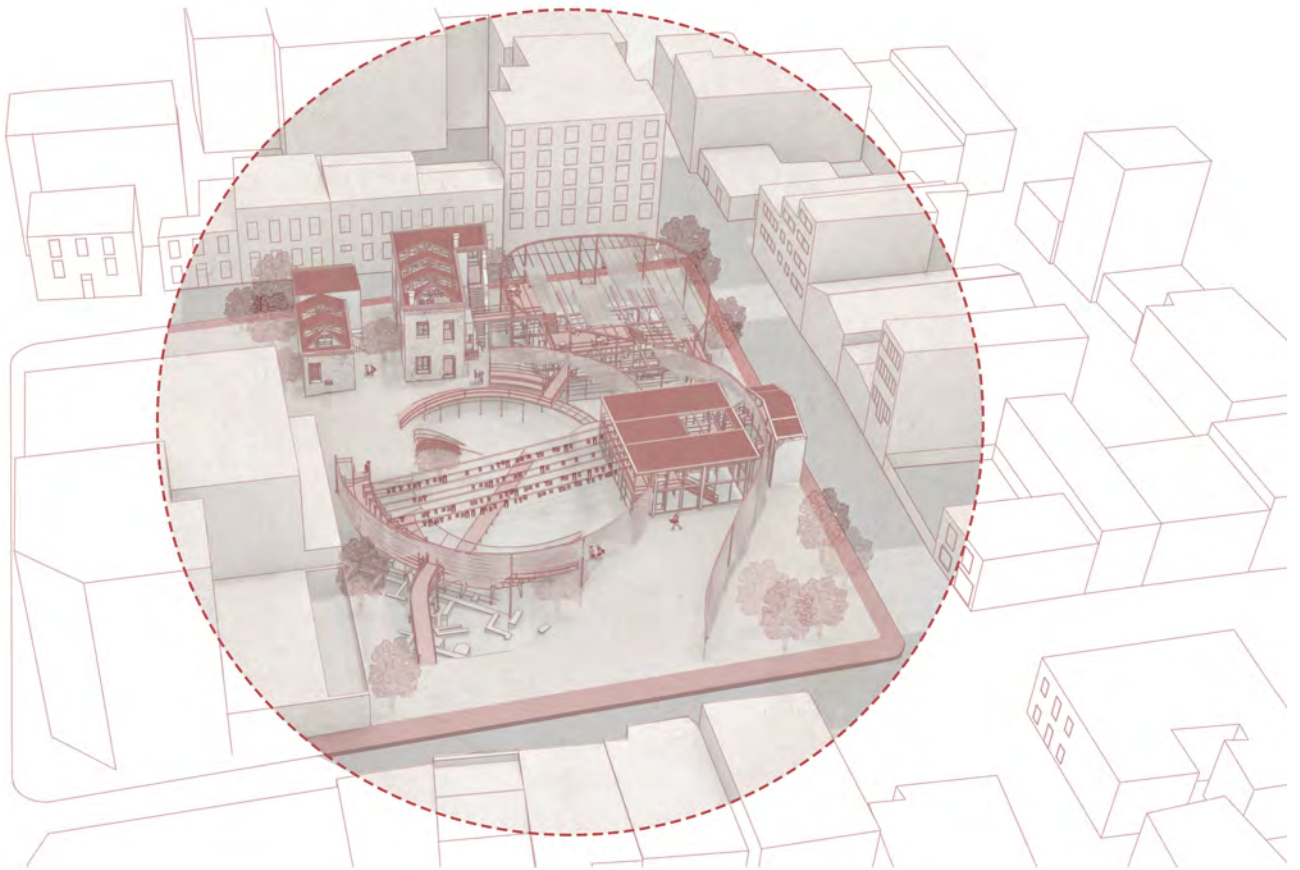
πλατεία

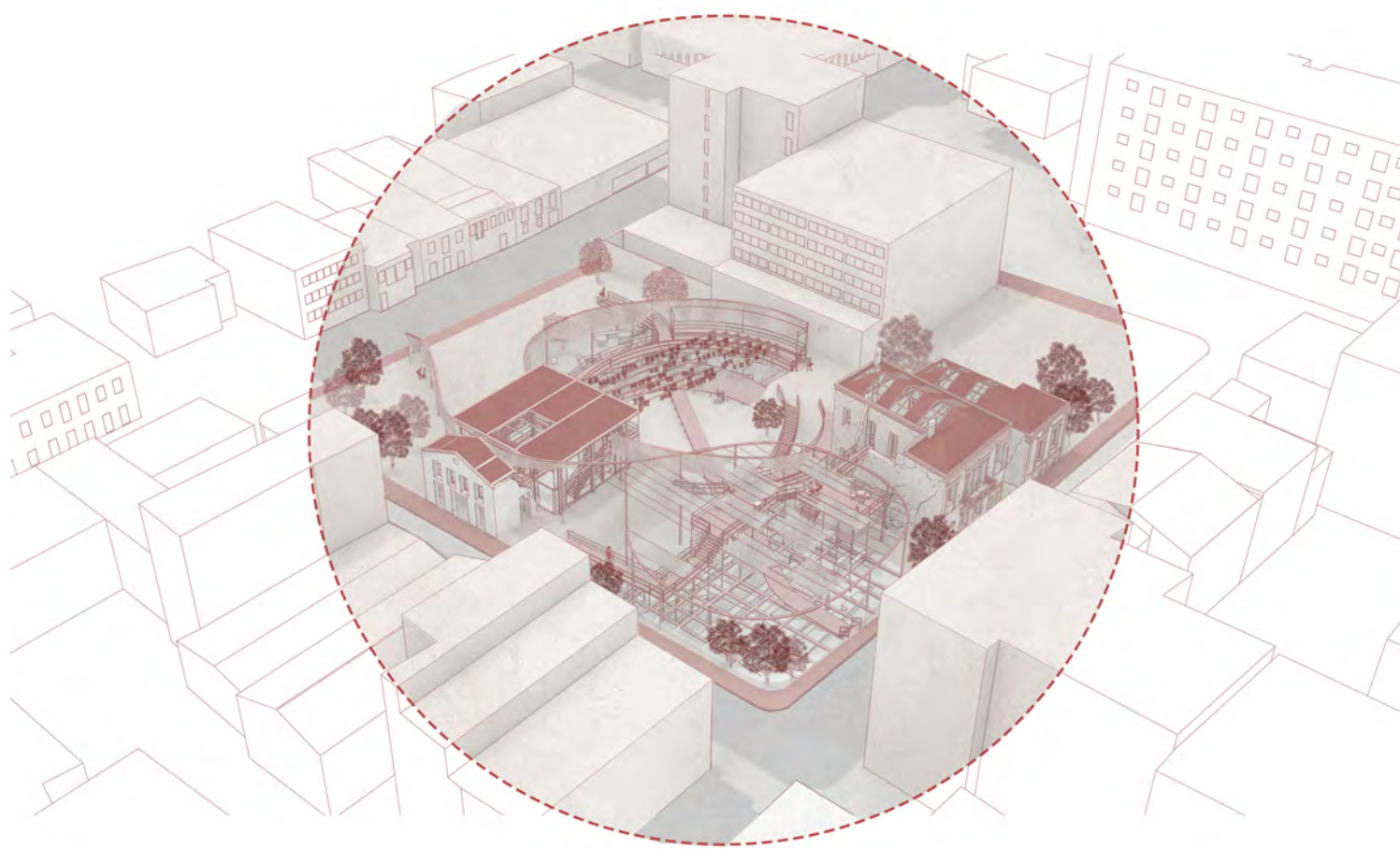


άπλωμα μπουγάδας



πασαρέλα







- Ακαδημία Πλάτωνος, 2013. “Κουρέλια για ανακύκλωση”
http://akadimia-platonos.blogspot.com/2013/11/blog-post_18.html
- Βασιλοπούλου, Χ. και Τριάντης, Λ., 2012. Κεντρικότητες και δυναμικές των χρήσεων στο κέντρο της Αθήνας
- Δάνιος, Τ., 2018. “Amfiesis”- Inbetween: Fashion and Architecture.
- Ζαργάνη, Η., 2020. “Η Τέχνη της Μπουγάδας”, Documento
<https://www.documentonews.gr/article/h-texnh-ths-mpougadas/>
- Καλαθέρη, Ε., 2008. Προσέγγιση στο φαινόμενο του “εξευγενισμού” (gentrification). Η περίπτωση του Ψυρρή. ΕΜΠ_ΔΜΠΣ 2007-2008
- Καραγιάννης, Ν., 2018. “Το πρόβλημα των κενών και εγκαταλελειμμένων κτιρίων στο κέντρο της Αθήνας”. Υποδομές.
<https://ypodomes.com/to-provlima-ton-kenon-kai-egkataleimmenon-ktirion-sto-kentro-tis-athinas/>
- Κυριοπούλου, Α., 1999. Ανάγνωση χαρακτηριστικών του αστικού ιστού. Οι επιπτώσεις των παραγόντων του μετασχηματισμού. Διατμηματικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών
- Μαλούτας, Θ., 2018. Η κοινωνική γεωγραφία της Αθήνας. Κοινωνικές ομάδες και δομημένο περιβάλλον σε μια νοτιοευρωπαϊκή μητρόπολη. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Μαντουβάλου, Μ. 2010. “Κρίση του Κέντρου της Αθήνας”. Στο: Κέντρο και Κεντρικότητες, Παρίσι – Αθήνα
- Μπαλαμπανίδης, Δ. και Πολύζου, Ί., 2015. “Αναχαιτίζοντας τάσεις εγκατάλειψης του αθηναϊκού κέντρου: η παρουσία των μεταναστών στην κατοικία και στις επιχειρηματικές δραστηριότητες”. <https://www.athenssocialatlas.gr/άρθρο/μετανάστες-κατοικία-και-επιχειρήσει/#3>.
- Τριανταφυλλόπουλος, Ν., 2015. “Το κτηριακό απόθεμα του κέντρου της Αθήνας”. Athens Social Atlas. <https://www.athenssocialatlas.gr/%CE%AC%CF%81%CE%B8%CF%81%CE%BF/%CE%BA%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C-%CE%B1%CF%80%CF%8C%CE%B8%CE%B5%CE%BC%CE%B1/>
- Euro2day, 2018. “Ελλάδα: Πρωταθλητής στις χωματερές, ουραγός στην ανακύκλωση”
<https://www.euro2day.gr/news/economy/article/1608257/ellada-protathlths-stis-homateresoyragos-sthn-ana.html>
- Leblanc, R., 2020. “The Basics of Textile Recycling. Growth of Textile Recycling Promises to Divert More Material from Landfills”. The Balance Small Business.
<https://www.thebalancesmb.com/the-basics-of-recycling-clothing-and-other-textiles-2877780>

